

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 73

Sâmbătă 9 decembrie 1972

16 pagini — 1 leu

Disciplină și eficiență

Fiecare epocă își creează — prin noile realități — un limbaj caracteristic, adecvat. De aceea, cuvintele pe care le-am moștenit, cu un anumit conținut semantic — până apar altele — au nevoie de nuanțe pentru a fi coordonate contextului de relații, calitativ noi, pe care le exprimă. De pildă, disciplina definită ca „spirit de ordine”, „deprindere cu o ordine strictă” sau „supunere liber consimțită a membrilor unei colectivități față de dispozițiile luate de conducere pentru bunul mers al acelor colectivități” este foarte diferit și liber interpretată de acei care alcătuiesc colectivul respectiv.

Citeva exemple simple. Unii se consideră deosebit de disciplinați dacă semnează, cu precizie de mecanism electronic bine programat, conștient de prezență la ora indicată. Prin aceasta dovedesc că s-au deprins cu ordinea riguroasă pretinsă de producție, ceea ce este foarte important. Dar, dacă vreme de 8 ceasuri își îndeplinesc doar o pătrime din norma ce le revine, dacă o zece din produsele pe care le efectuează sint rebuturi, în care categorie de „disciplinați” îi încadrăm? La fel ne derutează disciplina elevilor apreciată în funcție de capacitatea lor de a sta nemișcați, cu atenția aparent concentrată în direcția catedrei. Dar, dacă odihnitărea lor companie este rezultatul unor totale pasivități, al unui îndărătnic dezinteres față de problematica orei de curs? Sint, oare, mai disciplinați elevii care își poartă, zi de zi, imperturbabili și automat uniformă și servieta cu cărți, decît cei care-și deranjează profesorii cu neliniștea — manifestată chiar zgomotos — de a descoperi o nouă soluție la rezolvarea unei probleme de fizică?

Trecînd de la exemple întîmplătoare la generalizări cu profunde explicații și implicații sociale ne gîndim dacă noțiunile de disciplină nu-i putem adăuga determinantele: eficiență, de calitate. Nu pentru că ultimele decenii ne-au obișnuit să interferăm în vocabularul activ termenii aparținînd domeniilor economice. Ca orice însușire a omului disciplina se formează în mare măsură în procesul muncii. Este firesc, deci, să ne subordonăm cerințelor muncii (respectarea programului de lucru, folosirea intensivă a timpului etc.) rămînînd, în același timp, factori conștienți, pătrunși de responsabilitatea socială a activității noastre. Este limpede că disciplina implică ordine, ordinea fiind caracteristică oricărui sistem bine încheiat, echilibrat. Cunoscînd sistemul în care ne încadrăm, înțelegîndu-i necesitatea, îi recunoaștem implicit rigorile și contribuim, totodată, la perfecționarea lui. Ceea ce presupune participarea activă, opțiune totală pentru întregul complex de acțiuni în care ne îndeplinim datoria față de noi înșine și față de societate. Deci, activitate conștientă care impune calitate, eficiență, productivitate, indiferent de domeniul în care ne manifestăm personalitatea creatoare.

VALERIA BACIU

Rafinăria Brazi

Foto: DAN GRIGORESCU

DARURI PATRIEI

Peste 2.300.000 elevi au participat în anul acesta la acțiunile de muncă patriotică.

Prezența lor la campania agricolă de vară și de toamnă, pe șantierul de construcții școlare, de drumuri și căi ferate a făcut posibilă realizarea unor valori morale inestimabile, precum și a unor valori materiale care depășesc 119.000.000 lei.

2.700 săli de clasă, 180 laboratoare, 700 ateliere școlare, 62 săli de sport s-au construit, în acest an, și prin contribuția tineretului școlar.

Cultivarea limbii în școală

O primă întrebare cu caracter general: de ce e nevoie ca limba să fie cultivată? Motive sînt multe. Scopul pentru care a fost creată limba, anume acela de a servi ca mijloc de comunicare în societate, poate fi atins cu atît mai ușor și mai complet cu cît limba e mai unitară, mai clară, mai precisă, mai simplă (ceea ce înseamnă și scutită de lungimi inutile, care consumă fără rost timpul și energia vorbitorului și a ascultătorului). Pe de altă parte, deoarece modul de gîndire se reflectă în vorbire, unele amănunte de formulare pot trăda lipsa de cultură, de orientare a celui care vorbește, prin urmare pot să-l compromită.

Oficialitățile au înțeles de multă vreme aceste lucruri și s-au străduit să dirijeze evoluția limbii, mai cu seamă prin școală. Lucrul este valabil în primul rînd pentru scriere. Experiența ne arată că cine nu și-a însușit problemele de ortografie în primii ani de învățămînt nu mai ajunge niciodată să le stăpînească. Nu încapе însă să se face mult în această direcție. Dar s-ar putea și mai mult.

După părerea mea, în școala noastră se risipește timpul, în orele de limbă română la clasele mici, cu probleme care nici nu aparțin studiului limbii, nici nu sînt de nivelul elevilor (diferențierea între obiecte și ființe, între abstract și concret și așa mai departe) și că ar fi mult mai util să se insiste asupra problemelor elementare, ca analiză gramaticală (sub forma ei cea mai simplă), ortografia, pronunțarea și așa mai departe. Pentru subiectele mai complicate rămîn la dispoziție clasele mari, ai căror elevi trebuie să fie stăpîni pe cunoștințele elementare.

Aș mai adăuga un amănunt care nu e lipsit de importanță: textele de analizat să fie simple și clare, nu dintre acelea asupra cărora profesorii nu sînt de

acord între ei. Deoarece limba reflectă viața în toată complexitatea ei, cu toate contradicțiile ei, nu sîntem totdeauna în stare să stabilim cu absolută precizie cărei părți de vorbire aparține un cuvînt (e substantiv sau adjectiv, adjectiv sau adverb etc.), ce parte de propoziție formează (vezi numai discuțiile în jurul așa-numitului element predicativ suplimentar) etc. Toate acestea nu au de ce să fie supuse aprecierii elevilor, cel puțin a celor din clasele mici.

O lacună a învățămîntului nostru mi se pare că e nesocotirea problemelor de vocabular. În 1938, într-un articol din „Viața românească”, am propus să se consacre o oră pe săptămînă, într-una din clase, studierii vocabularului românesc, pentru a se preveni răs-pîndirea greșelilor de pronunțare și de înțeles. Propunerea mi se pare actuală și azi. De cîte ori nu auzim, din gura unor oameni care au trecut prin școală, pronunțări ca tramversa, delicvent etc.? De cîte ori, mai ales, nu se crede că fortuit e totuna cu forțat, iar mutual cu pe mutește? Ar fi relativ ușor de alcătuit un manual pentru orientarea elevilor (și a altora) în aceste cazuri. Ora la care mă refer ar mai avea meritul de a lumina structura și evoluția vocabularului.

Desigur, ar mai fi multe de spus. Mă opresc la o singură idee: să combatem cu energie tendințele, din nou active, de a ține limba în loc. Cultivarea limbii nu înseamnă înghețarea ei, lucru, de altfel, imposibil de obținut. Educatorii trebuie să fie conștienți că limba nu poate să nu se schimbe cu timpul, iar cultivarea nu înseamnă întoarcerea la trecut. Trebuie să știm să distingem printre inovații pe cele utile și să le încurajăm.

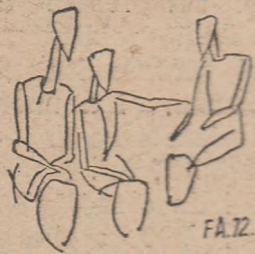
Acad. AL. GRAUR

ACCENTE

**Simpozion
despre
modernizare**

La Cluj, în zilele de 25-26 noiembrie 1972, a avut loc simpozionul național pe tema: „Căi și metode pentru modernizarea predării limbii și literaturii române”. Organizat de Societatea de Științe Filologice din R. S. România, în colaborare cu Casa Corpului Didactic din Cluj, simpozionul s-a înscris în șirul manifestărilor științifice de prestigiu închinată aniversării republicii. Au participat profesori din 35 de filiale din țară.

Comunicările prezentate — în plenară sau pe secții — au reținut atenția prin varietatea tematicii lor: unele au încercat să elucideze teoretic conceptul de modernizare, altele au constituit exemplificări concrete ale practicii profesionale în efortul susținut de a revigora munca la catedră a profesorului de limbă și literatură (învățarea prin descoperire, învățarea pe grupe de elevi; lecția

seminar; lecția problematizată etc.). Simpozionul a evidențiat faptul că modernizarea predării obiectului nostru presupune strădania profesorului de a-și primeni mereu

munca sa, de a-și sincroniza metodele și procedeele cu recentele cercetări din diverse domenii adiacente: psihologia învățării, lingvistica structuralistă, gramatica transformatională etc. S-au făcut fine disocieri privind raportul dintre limbă și limbaj artistic, între teoria și practica instruirii programate, între concepția și metodologia structuralistă. S-a pus, de asemenea, accentul pe analiza literară diferențiată, de sugestii în legătură cu receptarea poeziei moderne de către elevi, pe indicațiile metodologice relative la utilizarea studiilor de istorie și critică literară în lecție etc.

VIȘTIAN GOIA

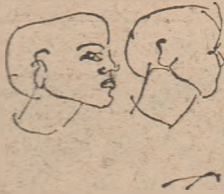
**Concerte
ale elevilor
pentru elevi**

Matineul muzical prezentat de elevii Liceului

nr. 2 de muzică din Capitală, duminică 3 decembrie a.c., de la Ateneu, care a cuprins opusurile pentru 1, 2, 3, și 4 pian de Iohann Sebastian Bach, a fost un adevărat eveniment artistic. Interpretând concertul în fa minor pentru pian și orchestră de coarde, elevul din clasa a IX-a, Sorin Melinte, a demonstrat o tehnică bine pusă la punct, stabilitate ritmică, frazare inspirată și, în același timp, firească, tușeul fin catifelat, dar și viguros (în mișcările repezi). Solistul concertului în Do

major pentru două pian — elevii Andrei Vieru, clasa a VIII-a și Pancu Alexandru clasa a X-a — ne-au impresionat prin izbucnita reliefare sonoră a părții mediane.

În concertul în re minor pentru 3 pian și orchestră camerală de corzi, i-am urmărit pe elevii Crețu Viorel, clasa a X-a, Alexandru Pancu și Andrei Vieru, iar în concertul în la minor pentru 4 pian pe Ina Macarie, clasa a X-a, Cristian Beldi, clasa a VIII-a, Viorel Crețu și Sorin Melinte.

În aceeași dimineață a evoluat și Anca Vartolomei, clasa a XI-a, violoncel, al cărei sunet cald, a cărei trăsătură de arcuș bine pusă la punct, a cărei agilitate a minii stîngi și, în special, a cărei muzicalitate aparte au putut reliefa întreaga strălucire a concertului pentru violoncel și orchestră de Antonio Vivaldi.

STELIAN FIHULEAC

**Aniversarea
unei vechi
instituții
de cultură**

În octombrie anul acesta s-au împlinit 110 ani de la înființarea celei dintîi „preparandii” (liceul pedagogic) românești din Sighetu Marmăției. Acest important eveniment, care va fi sărbătorit în zilele de

9-10 decembrie a.c., de către Liceul pedagogic din Sighetu Marmăției, într-un cadru festiv, ne duce cu gândul la modestele, dar înflăcăratele, acțiuni, din viața culturală a Maramureșului de ieri.

După ce și-a asigurat o oarecare bază materială, în urma unor colecte publice, vechea „preparandii” și-a deschis cursurile în octombrie 1862, cu 15 elevi, și a funcționat 7 ani, până în 13 octombrie 1869, cînd s-a transformat în școală de stat.

Conducătorul și sufletul acestei „preparandii” a fost profesorul Ioan Bușită, absolvent al Institutului pedagogic din Viena. Energic, plin de entuziasmul tineretii și animat de dorul fierbinte de a contribui la ridicarea culturală a țărănilor maramureșeni a dus o muncă titanică în apostolatul său. Bine pregătit profesional, cunoscător al curentelor pedagogice moderne, al literaturii didactice, era un bun organizator, un adevărat democrat și, în același timp, un patriot care a căutat să răspîndească graiul și cultura românească pe plaiurile maramureșene.

Continuatoarea vechii „preparandii” maramureșene a fost Școala normală „Bogdan Vodă” din Sighetu Marmăției care și-a început activitatea în 1919, imediat după unire, funcționînd fără întrerupere pînă în anul 1938. După 23 August 1944, funcționează, într-un local nou, modern, actualul Liceu pedagogic din Sighetu Marmăției, cu un număr de 537 elevi (157 la școala de aplicație și 379 în învățămîntul mediu) la care predau 27 cadre didactice calificate. Dînd anual între 70-80 absolvenți.

P. LENGHEL-IZANU
profesor

În zilele de 2 și 3 decembrie a.c. s-au desfășurat, în București, lucrările celui de al doilea „Colocviu național de pedagogie” cu tema „Prognoză, inovare și interdisciplinaritate în învățămînt”. Organizate în cinstea celei de a XXV-a aniversări a republicii de către Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia de științe sociale și politice, Institutul de științe pedagogice, cu sprijinul Comisiei naționale pentru UNESCO, lucrările colocviului s-au desfășurat sub semnul dezideratelor actuale ale învățămîntului nostru.

În ședința plenară s-au prezentat mai multe referate, dintre care menționăm: „Învățămînt — cercetare — producție”, referat prezentat de prof. dr. doc. George Ciucu, rectorul Universității București. „Interdisciplinaritate și eșalonare în pregătirea științifică a elevilor și studenților”, referat prezentat de prof. dr. doc. Victor Sahini, membru corespondent al Academiei R.S.R., prorector al Universității București. „Pentru un program de inovare a învățămîntului pe baza cercetării interdisciplinare”, referat prezentat de prof. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice.

În continuare, lucrările colocviului s-au desfășurat în cadrul secțiilor: secția I, „Formarea personalității”; Finalitățile învățămîntului”; secția II, „Problemele elaborării programului educativ al școlii de 12 ani”; secția III, „Prognoză și interdisciplinaritate în cercetarea pedagogică”; secția IV, „Metodologia determinării conținutului: Alternative de realizare a învățămîntului integrat al științelor”; secția V, „Tehnologia procesului de învățămînt”; secția VI, „Instruirea tehnico-productivă”; secția VII, „Orientarea școlară și profesională”; secția VIII, „Evaluarea eficienței învățămîntului”; secția IX, „Pregătirea și perfecționarea personalului didactic”.

„Mesele rotunde” au reunit comunicări pe baza unei ample tematici: „Evaluarea eficienței învățămîntului”, „Educația moral-civică și integrarea socială a tineretului”, „Ecologie și educație”, „Educația permanentă și școala de mîine”, „Dezvoltarea societății și pedagogia”.

La lucrări au participat academicieni, profesori universitari, cercetători, pedagogi, cadre didactice cu vastă experiență din toată țara. Numărul mare de comunicări propuse, a prilejuit discuții de mare interes pentru învățămîntul nostru.

V. ȘTIRBU

**PRO
ȘI
CONTRA**

**Educativ
și educațional**

În ultimii ani s-a introdus în vocabularul nostru pedagogic termenul educațional și utilizarea lui se răspîndește tot mai mult, în dauna autohtonului educativ. Cum s-a întîmplat aceasta, ce este justificat, ce se exagerează, ce confuzii se fac?

Introducerea termenului educațional constituie, fără îndoială, un import din literatura pedagogică anglo-americană: „educational” este

înregistrat în dicționarele de limbă engleză și are o mare circulație, deoarece corespunde — ca adjectiv — la două înțelesuri principale ale substantivului „education”, cărora, în limba noastră (și în limbile romanice, cel puțin), li se potrivește două cuvinte. Se știe, într-adevăr (să se vadă, spre exemplu, cunoscutul Webster's new international dictionary of the english language, London), că la anglo-americani „education” înseamnă atât „educație”, adică „procesul de formare a omului”, „fenomenul pedagogic”, care este obiectul de cercetare al științei pedagogice, cit și „pedagogie”, adică știința care cercetează procesul de formare a omului, educația. Este important de subliniat — ca o curiozitate a limbii engleze, în raport cel puțin cu limbile romanice — acest al doilea înțeles al lui „education”. Sint mari dicționare de limbă engleză contemporană (ca Encyclopaedia Britanica, 1961, și The Encyclopedia Americana, 1958), care nu conțin termenul „pedagogy”; iar cînd altele îl înregistrează, totuși, menționează că el este „larg înlocuit cu termenul education” — la care și trimit (spre exemplu, Carter W. Good, Dictionary of education, New York, 1969).

Înțelegem și confuziile pe care le provoacă traducerea-copiere a lui „educational” și chiar — dar mai rar — a lui „education”, cînd sensul anglo-american se referă la „pedagogic” și la „pedagogie” din limba noastră.

Cînd însă intră în circulație adjectivul, confuziile sînt mai numeroase și mai adînci. Oare „educational” — folosit insistent fiindcă e nou, e de import, e modern și mai interesant — îl dublează pe firescul „pedagogic”, îl invadează pe autohtonul „educativ” sau și-a găsit un loc motivat, întemeiat?

Întîi, trebuie să cunoaștem că și în limba engleză există — curent, normal — „educational” (referitor la sensul de „proces de formare” al lui „education”) și „educative” (corespunzător autohtonului nostru „educativ”). Pe această linie, în unele limbi (spre exemplu, la noi, putem cita în sprijinul susținerii noastre opinia profesorului Dimitrie Todoran și precizările profesorului Pavel Apostol în nota la studiul său „Modelul praxiologic și acțiunea educațională”), neologismul „educational” a primit un sens logic și util, generalizator, în spiritul limbii și evoluției ei: adjectivul se referă la educație — ca proces de formare — în sensul cel mai larg, fără să se aibă în vedere conformarea la un scop definit și comandat de societate, fără să se facă legătură cu axiologia; autohtonul „educativ” își păstrează sensul său — comparativ restrîns — referitor la valoarea „educațională” pozitivă, corespunzător unui scop definit, unei comenzi sociale. În acest înțeles, sînt pertinente expresiile „acțiune educațională”, „fenomen educațional”, „relații educaționale” — cînd se referă la un mediu și relații formatore în general, bune sau rele, pro-

vocate sau întîmplătoare: însă alături de acestea — și interesînd numai ele pedagogia școlară și socială normativă — există expresiile „acțiune educativă”, „fenomen educativ”, „relații educative” — cînd exprimă conformarea la un scop formativ determinat. Dar nu sînt acceptabile expresiile „ideal educațional”, „scop educațional”, „obiectiv educațional”, „activitate educațională” — care circulă totuși, printr-o extindere abuzivă (și, repetăm, neconformă sensurilor din limba de origină a neologismului) — în locul firestilor și logicele „ideal educativ”, „scop educativ”, „obiectiv educativ”, „activitate educativă”.

Cît privește pe „educational” care corespunde sensului referitor la „știința educației”, la pedagogie, folosirea lui este net greșită. Avem termenul „pedagogic” și nu are rost să încercăm noțiunea de „educație” cu un sens în plus, acela al lui „pedagogic”. Cu vremea, probabil că anglo-americani vor generaliza folosirea lui „pedagogy”, respectiv „pedagogical”, ca să se precizeze vocabularul științific. Dovadă este că „pedagogy” se întîlnește, alături de „education”, nu numai în unele dicționare, ci și în unele lucrări pedagogice recente (să se vadă, spre exemplu, la pagina 255 B.F. Skinner, The technology of teaching, 1968). Așadar, expresia „știința educațională” nu are dreptul să circule în locul „științei pedagogice”.

DUMITRU MUSTER

VACANȚĂ DEDICATĂ ANIVERSĂRII REPUBLICII

„MAI PRESUS DE ORICE...”

Interviu cu VIRGILIU RADULIAN, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului educației și învățămîntului

— Cum va fi vacanța de iarnă în acest an?

— Plină de voie bună, de optimism, exuberanță, de cîntec și joc — o adevărată explozie de manifestări dedicate celei de a XXV-a aniversări a republicii. Noi vedem vacanța nu ca pe un simplu divertisment, ci ca pe o nouă modalitate de dialog între educatori și educați, de adîncire și continuare a acului educativ cu aspecte specifice, în care accentul cade pe caracterul recreativ al activităților, pe odihnă activă, pe practicarea sistematică și pe scară largă a mișcării în aer liber, în mijlocul naturii, folosind posibilitățile oferite de sezon.

— Vorbeați de o adevărată explozie de manifestări...

— În urmă cu două decenii, în cuvîntarea rostită la inaugurarea oficială a Palatului pionierilor din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu — din inițiativa căruia le-a fost dăruit palatul — adresa pionierilor acest îndemn: „Mai presus de orice să vă iubiți patria — republica noastră populară — care este astăzi a voastră și a părinților voștri...” Poate că acum, mai mult ca oricînd, pionierii fac prin manifestările lor dovada convingerii fierbinți cu care au răspuns acestui îndemn. Sînt într-adevăr acțiuni foarte numeroase și foarte interesante care vor avea loc atît pe plan republican cît și local, în județe, comune, orașe. Am să dau numai cîteva exemple. La București, într-una din sălile Muzeului național se va deschide o expoziție de artă plastică cu lucrări închinat de pionieri republicii. În același timp, vor fi organizate expoziții de fotografii, desene, artizanat și cusături în majoritatea județelor țării. Astfel de expoziții se vor deschide în municipiul București, în județul Ialomița, la Călărași, Fetești și în alte localități. În Argeș, în centrele cu puternice tradiții folclorice, se va desfășura fes-

tivalul cîntecului, dansului și portului popular. Această manifestare finalizează o altă mai amplă și de durată intitulată „De la străbuni la nepoți”. În Maramureș, la Sighețul Marmației, se vor desfășura festivalul de datini și obiceiuri de iarnă și concursul „Maramureșul pe coordonatele socialismului”. „Căutătorii de comori” vor inaugura în diferite centre din țară expoziții cu aspecte privind dezvoltarea României în anii socialismului. Formațiile cultural-artistice vor prezenta spectacole cu tema „România, țara mea de glorie” și „Republică, măreață vatră”. Tot în această vacanță, se va inaugura expoziția republicană a expediției „Cutezătorii”, vor fi organizate vizite la muzee, case memoriale, excursii în Capitală unde vor fi vizitate Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, Muzeul de istorie a republicii, Palatul pionierilor etc.

— Sînt o multitudine de acțiuni. Dar cit sînt de convingătoare, cum ajung ele la sufletul copiilor?

— Ceea ce asigură rezonanța afectivă a acestor acțiuni este participarea nemijlocită a pionierilor la organizarea și desfășurarea lor. Apoi largă angajare a copiilor pe linia creației. Toate aceste manifestări au fost astfel concepute încît să contribuie la cultivarea aptitudinilor, talentelor și preferințelor elevilor. Să știți că o foarte mare parte a manifestărilor sînt spontane, se datorează inițiativei lor. Noi am gîndit doar cîteva. Ei au îmbogățit enorm gama acțiunilor dedicate republicii și participă cu mare însuflețire, cu multă pasiune, la pregătirea lor. Aceasta este o expresie a creativității, a integrării lor în viața socială și cetățenească, a dragostei lor față de partid, față de patria noastră socialistă.

Deocamdată, spărgătoare de gheață din... hirtie

— Și apoi, așa cum spuneți, vacanța va fi dominată, în același timp, de optimism, de joc și voie bună, de mișcare în mijlocul naturii.

— Dăm mare atenție activităților recreative, marșurilor, drumeției, concursurilor sportive, desfășurate, de asemenea, sub semnul aniversării. Vor avea loc concursuri de sohi, patinaj și sâniș, dotate cu cupa „A XXV-a aniversare”. La Hunedoara, se va desfășura „Olimpiada albă a Văii Jiului”. În Brașov vor avea loc concursurile „Șoimii Birsei” și „Săgeata albă”. La Vatra Dornei, „Veverița de aur”. Vor fi organizate tabere de odihnă și instruire a activului pionieresc, carnavaluri, sărbători ale pomului de iarnă, orașele ale copiilor, festivaluri de filme cu tema „România în lume”, „Republica la a XXV-a aniversare”. O interesantă acțiune care a luat naștere în județul Suceava este întîlnirea copiilor cu buucii. La această întîlnire, cei mici prezintă cîntece și poezii, iar buucii le povestesc amintirile lor în

legătură cu istoria făuririi noii noastre societăți, le spun cum au trăit, cum au învățat ei, prin ce se deosebește viața noastră de astăzi de cea din trecut. La Palatul pionierilor, va fi organizat un festival de obiceiuri și datini de iarnă la care participă, pe lângă pionierii din municipiul București, formații din Hunedoara, Olt, Sibiu și Prahova.

— Cine organizează de fapt vacanța?

— Aș putea să răspund că, practic, la această acțiune participă întreaga noastră societate. Alături de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Uniunea Tineretului Comunist, de Organizația pionierilor, vin să-și aducă o mare contribuție sindicatele, UCECOM-ul, Uniunea Cooperativelor Agricole de Producție, comitetele de cultură și educație socialistă, întreprinderile...

— ...și cadrele didactice.

— Trebuie neapărat să subliniez participarea activă și responsabilă a corpului didactic la realizarea programului de vacanță. Țin să exprim, pe această cale, din partea organizației noastre, cuvinte de caldă mulțumire și de aleasă prețuire pentru felul în care profesorii, directorii de școală, diriginții, cadrele didactice în funcțiile lor de comandanți-instrucitori sprijină de fiecare dată cu generozitate și dăruire buna desfășurare a vacanțelor și care fac în această perioadă de pregătire toate eforturile pentru a asigura succesul celei ce va veni.

Ca să sintetizez, aș putea spune că toate manifestările acestei vacanțe sînt dedicate aniversării republicii, că ea este un moment specific al activității educative, în care copiii își exprimă adevărată la acțele sociale și capacitatea lor creatoare.

Performerii încep prin a fi... amatori

OCTAVIAN BUZESCU

Activitățile tehnico-productive

Programa de instruire la clasele V-VIII (fete)

Deși fetele formează circa 50% din populația școlară, iar activitatea tehnico-productivă la clasele V-VIII ale școlii generale se face diferențiat pe sexe, mai toate materialele apărute în presă, ori în revistele de specialitate s-au referit la băieți, iar despre fete (cînd se scrie) se inserează la sfîrșitul articolului sau materialului respectiv că învață doar menaj, gospodărie și croitorie... Aceasta mă face să cred că pe undeva este fie o neînțelegere a procesului de formare a deprinderilor de muncă practică-productivă, fie că noi, cele care ne ocupăm cu instruirea fetelor, nu prezentăm destul de convingător și științific, aceste activități.

Referitor la actuala programă la clasele V-VIII fete, câteva observații: Apreciez ca foarte bună redactarea ei în termeni tehnico-științifici, mai ales în ce privește operațiunile necesare procesului tehnologic industrial — pe clase — care ne este de un real folos, deoarece pentru fete nu există metodici, îndrumătoare, albume etc.,

Iar noi ne desfășurăm activitatea destul de greu, în sensul că trebuie să consultăm materialele apărute pentru băieți la diferite nivele și meserii, din care ne extragem ce se potrivește activității fetelor.

Ca număr de ore pe an și clase (V-VI), este același ca în vechea programă, adică 64 ore anual pentru fiecare clasă. Repartizarea pe specialități nu este însă satisfăcătoare din punct de vedere al particularității de vîrstă. Astfel: pentru lucru se prevăd numai 15 ore anual la clasa a V-a, 15 ore la clasa a VI-a, restul de 45 ore fiind repartizate pentru gospodărie, alimentație și prepararea bucatelor. Aceasta ni se pare puțin exagerat, deoarece nu sintem o școală cu profil de gospodărie. Sînt și eu de părere că elevele din clasele VII și VIII să facă și gospodărie, mai ales că în aceste clase cunoștințele dobîndite la fizică, chimie, șt. naturii și-ar găsi o bună aplicare și în această activitate.

Propun introducerea la clasa a VII-a, la orele de gospodărie, a unor capitole ca: materiale folosite la spălat cu mașina, fierul de călcat și dulciuri; la clasa a VIII-a, noțiuni de întocmirea unui meniu, alimentație rațională, regimuri, sfaturi pentru gospodine, folosirea aparatelor electrocasnice legate de cunoștințele de electrotehnică și a semipreparateelor în alcătuirea meniurilor.

— În legătură cu evitarea decalajului de tehnicitate dintre instruirea practico-productivă ce se realizează la nivelul școlii generale la clasele VII-VIII la fete și respectiv băieți, cred că acesta nu poate fi socotit un impediment de netrecut, ținînd seama că și la fete instruirea la lucru de mîna, gospodărie și croitorie... se face cu ustensile și mașini (desigur, reduse ca număr și grad ca tehnicitate), pe care le avem în atelierul școlă, folosind terminologia tehnico-științifică și inițiind fetele și în teh-

În atelierul-școală al Liceului din Sebeș-Alba.

nologia folosită în fabrici. În plus, le pregătim și pentru viața de familie, cu obligațiile ce revin fetelor ca gospodine, soții și mame. În felul acesta sînt convinsă că fetele pot lucra cu ușurință la orice mașină (bineînțeles, după o prealabilă instruire). Nu pledez pentru instruirea fetelor la clasele V-VIII numai în croitorie, broderie, lucru și menaj, dar ele sînt de mare folos atît într-o căsnicie, cît și în formarea lor, ușurîndu-le integrarea mai rapidă și ușoară în evantaiul meseriilor necesare economiei noastre naționale.

Și acum cîteva probleme care se cer rezolvate.

— La întocmirea programelor șco-

lare să se țină seama și de propunerile făcute în cercurile pedagogice de către cadrele didactice femei care predau aceste activități în școlile de toate gradele.

— Să se editeze un îndrumător sau metodică de instruire practico-productivă, diferențiat, pe multe nivele (clasele V-VII; VII-VIII; IX-X școlii generale; licee de specialitate etc.).

— Ar fi mai eficace îndrumarea la această disciplină la nivel de inspectorat școlar sau minister de către o inspectorat de specialitate.

Prof. MARIA L. VĂTĂȘESCU
Școala generală nr. 5, Brașov

Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Pitești: La mașina de presat.

În funcție de necesitățile economice ale județului și de posibilitățile de integrare socio-profesională a viitorilor absolvenți, Inspectoratul școlar al județului Constanța, în colaborare cu școlile respective și cu întreprinderile patronatoare a profilat atelierele-școală pe o gamă cît mai largă de profesii. La aceasta s-a avut în vedere, bineînțeles, și locul unde funcționează școala (mediul urban sau rural). Ceea ce este demn de reținut este faptul că atît atelierele-școală din mediul rural, cît și cele din mediul urban au un plan de producție bine stabilit. Astfel, atelierele școlare din mediul urban au încheiat contracte cu diferite întreprinderi economice din orașul Constanța sau au primit comenzi de la terți. În ce privește școlile din mediul rural, acestea dispun de microferme organizate după sistemul cooperativelor agricole colective.

Cîteva date ilustrează grăitor această orientare pozitivă a învățămîntului din cuprinsul județului Constanța:

Școala generală nr. 29 din municipiul Constanța a încheiat pentru anul școlar 1972-1973 un contract cu Întreprinderea de Electricitate Constanța în valoare de 25.000 lei. Școala se angajează să livreze în trei tranșe trimestriale (1 decem-

EFICIENȚA ECONOMICĂ

brie 1972 — 30 martie 1973 — 15 iunie 1973) circa 10 000 buc. de bride fixare coborîri prize pămînt.

Liceul nr. 1 din Constanța a încheiat un contract cu Direcția navală maritimă „NAVROM”, în valoare de 7 000 lei, cu scadență la 31 decembrie 1972. În cadrul acestui contract elevii vor confecționa diferite grilaje de fier forjat pentru blocuri de locuințe.

La rîndul său, Liceul nr.5 Constanța a obținut o comandă pe bază de contract de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului (I.F.L.) în valoare de 4 000 lei, pentru producerea a 10.000 buc. cărlige de cuplare la lada de studio. Termenele de livrare sînt stabilite la sfîrșitul fiecărui trimestru școlar.

Școlile generale nr. 5 din Con-

stanța și nr. 6 din Medgidia vor executa comenzi pentru Inspectoratul școlar al județului. Prima școală menționată a primit o comandă în valoare de 14 600 lei în cadrul căreia va executa 20 bucăți mese pentru preșcolari (a 600 lei buc.), precum și 40 bucăți scaune pentru preșcolari (a 65 lei buc.). Cealaltă școală va executa 40 bucăți mese preșcolari și 80 scaune preșcolari. Valoarea contractului se ridică la suma de 29 200 lei.

Explorînd posibilitățile pe care le au diferite școli, s-a ajuns și la soluția de comenzi pentru terți, pe care o utilizează Liceul nr. 2 și Școala generală nr. 21, amîndouă unități școlare din Constanța. Elevii școlii generale nr. 21 execută suporturi, jardiniere, grilaje din fier forjat, în valoare de 8 000 lei, eșalonate lunar (1 500 lei). Cît privește fetele, acestea confecționează carpete de tip oriental, în tranșe lunare în valoare de 3 000 lei. Valoarea totală a contractului se ridică la suma de 30 000 lei. Elevele Liceului nr. 2 Constanța execută pentru terți; confecții copii, carpete de tip oriental, mileuri, în valoare totală de 45 000 lei. Comenzile sînt livrate lunar (cîte 4 000 lei).

După o relatare de la Inspectoratul școlar al județului Constanța

SUPRAÎNCĂRCAREA ELEVILOR

Necesitate sau capriciu?

Elevi în ipostaza de cartografi

În colțul de cameră destinat lui, copilul desena de zor. Îl vedeam de mai multă vreme cum stă aplecat peste coala de hîrtie, cum schimbă creioanele colorate, cum șterge și apoi reface liniile din nou, minuțios, cu o atenție deosebită.

— Ce face acolo? — l-am întrebat pe tatăl elevului.

— Desenează o hartă pentru ora de geografie.

În cele din urmă, copilul a răsuflat ușurat: harta era gata: o „Europă” perfectă, cu riuri cărora li s-au respectat toate meandrele, cu capitale plasate exact unde trebuie, cu munți colorați în brun, ca în cele mai reușite atlase.

— De cînd lucrezi la ea? — l-am întrebat pe copil.

— De mai bine de trei ore. Uf! Și mai am de scris la matematică, la română, de învățat la istorie...

— Bine, am mai insistat eu, dar de ce ai pierdut atîta timp cu harta? Puteai s-o faci cu mai puțină meticulozitate, mai puțin frumoasă; n-ai fi lucrat la ea trei ore!

— Așa ne cere tovarășul profesor de geografie. Dacă greșim cotul unui rîu, sau dacă deplasăm puțin capitala unei țări, ni se scade nota. Uneori ne trezim chiar cu 3 în catalog. Atunci, copiem hărțile din carte. Prima dată, pe o foaie de calc, apoi pe foaia de desen, după care începem să colorăm riurile, munții, cîmpiile, localitățile. Apoi scriem pe ele numele lor.

Am stat și m-am gândit la sursa acestui copil din clasa a VII-a a Școlii generale nr. 99 din Capitală. Iată un procedeu tipic — mi-am zis — de supraîncărcare a elevului. Hărțile, fără îndoială, au rostul lor în învățarea geografiei. Dar de ce nu se desenează numai în clasă? Și, mai ales, de ce i se cere unui copil din clasa a VII-a să devină un cartograf infailibil?

Trasul la mașină și trasul de timp

Se știe că lucrul manual introdus în școală, ca obiect de învățămînt, are menirea de a dezvolta la elevi deprinderile și dragostea de muncă. El însă trebuie făcut, în școală, sub supravegherea și îndrumarea directă a profesorului de specialitate și nicidecum acasă, unde este mobilizată întreaga familie pentru confecționarea anumitor obiecte. Numai în felul acesta se pot obține rezultatele scontate.

La atelierul de croitorie al Școlii generale nr. 99 s-a primit în acest

an, din partea unei instituții, o comandă pentru confecționarea unor cearceafuri. Cum comanda trebuia executată urgent, s-a recurs la următoarea soluție: elevele să tragă cearceafurile la mașină acasă. „Mașina mea de cusut era defectă — ne spunea mama uneia dintre micile «croitorese» de la această școală. Iar eu eram ocupată. Atunci, fiică-mea a trebuit să se ducă tocmai în celălalt capăt al Bucureștiului, la o rudă de-a noastră și să stea lingă ea pînă i-a cusut cearceafurile. Dar a rămas cu celelalte lecții nefăcute”.

Mama unei alte eleve, de la o altă școală, ne relatează cum pentru un lucru similar, fiindcă nu avea acasă mașină de cusut, a trebuit să apeleze la o cooperativă de croitorie; bineînțeles, contra-cost. Timp ăstă de pomană — și de părinți și de elevi. Dar această irosire de timp, irațională, atîrnă greu în balanța supraîncărcării elevului.

Exerciții de matematică cu toptanul

Un grup de părinți ai elevilor de la Școala generală nr. 3 din Capitală ne informează că profesorii de matematică de aci dau copiilor pentru acasă un număr exagerat de exerciții și probleme. Am discutat cu doi dintre profesorii amintiți de părinți (numele lor nu-l dăm, n-are nici o importanță; ne interesează doar fenomenul în sine, existent și în alte școli). Acești doi profesori nu numai că au confirmat că părinții elevilor aveau dreptate, dar căutau cu „argumente” să ne „demonstreze”: că un număr de 20—25 de exerciții, de la o oră la alta, sînt absolut necesare, fie ele chiar pe același calapod; că numai așa elevii vor învăța matematică și vor intra la liceu; că acest număr exagerat de exerciții pot fi rezolvate în 50 de minute; (am făcut un calcul sumar: dacă un elev de 12 ani stă la școală 4—5 ore și dacă se pregătește pe a doua zi la 4—5 materii cîte 50 minute de fiecare, rezultă că el este ocupat cu învățătura cam 9 ore din zi!).

Acești doi profesori (cadre bine pregătite din punct de vedere profesional) uită însă un lucru elementar, pe care ar trebui să-l știe orice pedagog: că la 12—13 ani jocul încă mai este o necesitate vitală pentru orice copil; că la această vîrstă copiii mai au nevoie — măcar din cînd în cînd! — de... copilărie!

D. RACHICI

„SEARA VULTUREASCĂ”

ZENAIDA POPA (9 ani) — Școala generală, comuna Vulturești — Argeș

Pedagogie contemporană

VOCATIA MAGISTRULUI — ERUDIȚIE ȘI CONȘTIINȚĂ

Puține sînt lucrările cu adevărat reprezentative și de referință în domeniul istoriei educației. Nu este, desigur, necesară o prea amplă demonstrație pentru a înțelege dificultățile mult mai mari de elaborare a unei asemenea istorii — de la concept la practica efectivă a educației în raport cu istoriile pedagogiei (deschiderea panoramică pe coordonate temporale a doctrinelor, personalităților și sistemelor educației). Dar și lucrările care se pot constitui ca aparat critic în istoria educației ca, de pildă, cele ale lui Locke, Schmidt, Thery, Iorga, Compayre, Sokolov ne dau foarte parcimonios informații despre personalitatea și modul de comportare al dascălilor. Completate însă cu datele unor monografii și cu omagiile unor discipoli putem conchide că, de la școlile intrate în legendă prin cei care le-au ilustrat învățătura — Kun-Futzzi (Confucius), Socrate, Aristot, Abelard, prima mare personalitate a Universității din Paris, Jan Hus, de la Universitatea Carolină din Praga, Gasendi, ctitor de școală științifică în secolul al XVII-lea Comenski și Pestalozzi, cei care precedau erau oameni însuflețiți de focul sacru al misiunii de dascăl. De altfel, reputația dascălului decidea alegerea școlii de către discipol.

Desigur, la unii harul a însemnat genialitate, la alții o magistratură mai modestă, dar chemare către formarea spiritului și conștiințelor aveau toți.

Despre școala lui Gheorghe Lazăr se afirmă, pe drept cuvînt, că a fost o cîntorie de cultură românească și, în același timp, a însuflețit și călît conștiințele generației de revoluționari de la 1848. Căci discipolul de la Sfîntu Sava însuși era un erudit și o mare conștiință patriotică și umanistă.

Mai tirziu, însă, odată cu marea diseminare a școlilor, magisteriul a devenit o profesie de tot mai largă răspîndire, cunoscînd nu numai ierarhii valorice între membrii săi (ceea ce, în fond, era firesc), ci și polarizări de structură psihică: a-lături de cei cu har a început să apară și tagma nechemăților. Marius Chicoș, domnu' Vucea, profesorii numiți care au lăsat profunde urme de amărăciune în sufletul lui Baco-

via, ca să nu mai vorbim de dascălul școlilor lui Dickens, sînt prototipuri ale unor prime eșaloane de indivizi aluvionari, ratați eșuați în învățămînt, indiferenți la mica umanitate din fața lor, dacă nu chiar sadici inchizitori ai acesteia. Demn de remarcat, paginile amare sau satirice ce le-au fost dedicate acestor mici satrapi ai școlii, profund dăunători, nu se referă atît la erudiție, cît la comportamentul ei efică.

Profesoratul evoluează ireversibil — în epoca noastră a școlii de masă, a creșterii neconținute a „stocului educației” al omenirii — spre o profesie de mare cuprindere. Vorbim de bază materială didactică, de tehnologie școlară, de experimente și cercetări, de productivitate și randamentul procesului de învățămînt. Dar educație, școală a însemnat întotdeauna, iar în societatea noastră socialistă înseamnă, mai ales, situația pe bazele unei înalte conștiințe și echități a raporturilor interumane. Nimeni nu poate propovădui dărnicia și pasiunea în muncă stînd ghemuit pe platforma individualismului și arivismului, nici să vorbească despre zborul spre înălțimi al adevăratei științe atunci cînd utilizează propriile-i cunoștințe științifice într-o meschină industrie casnică de meditații.

Computerul poate prelua o multitudine de sarcini didactice în procesul de transmitere a unor cunoștințe și deprinderi. El nu poate forma însă conștiințe. Făurirea conștiințelor e o permanentă a omului în educație, e însăși rațiunea pentru care școala va avea întotdeauna nevoie de profesor.

Profesoratul este o profesie, definită însă în termenii și în cadrul specific al relațiilor interumane, și al cărei produs, incomparabil ca valoare, sînt conștiințele tinerei generații. Admitem ca unii să nu fi pornit pe calea profesiei didactice cu o vocație fermă și indubitabilă. Nu concepem însă educatorul decît ca un om între oameni. Superioritatea conceptelor comuniste integrate școlii și educației constă tocmai în faptul că oferă cadrul moral și mijloacele definirii depline a educatorului ca om de conștiință.

MIRCEA HERIVAN

„NOI ȘI CONDUCĂTORUL CERCULUI”

LILI MAILATESCU (10 ani), Școala generală, com. Vulturești, Argeș

Comoara din Vulturești

Se ivesc, uneori, din locuri și din împrejurări necunoscute, oameni și evenimente care depășesc timpul și intră direct în viltoarea sau în constelația unei epoci. Scapără de la o vreme, în spațiile artei contemporane, o stea nouă, dacă nu un meteor fâșnit vijelios! Noua stea poartă un nume hărăzit înălțării: Vulturești.

Noua stea izbucnește din adîncul marilor valori argeșene cărora biruințele socialiste le dau conture de aur și perimetre de lumină.

Așa cum Hobita, Ipotești, Binținți sau Cărbunești se leagă de istoria culturii noastre, tot așa satul Vulturești al județului Argeș intră într-un circuit de valori artistice printr-o expresie unică: un cerc sătesc de pictură și o mină de pictori-copii!! În șase ani de existență, acest cerc s-a confundat cu meridianele pământului. Miine lucrările lor vor lua calea Statelor Unite ale Americii și Suediei...

Despre copiii din Vulturești și picturile de o frumusețe egală cu a sufletelor lor s-a vorbit și în presa noastră și în presa mondială, ca despre descoperirea unei comori nebănuite. Într-adevăr, o expoziție a vulturașilor e comoara unor inefabile giuvaere, șlefuite prin delicata mîngiere a pensulelor înmuiate direct în culorile priveliștilor înconjurătoare. Lumea lor începe cu florile, cu fluturii, cu pădurea, cimpul și izvoarele, după cum rînduiala culorilor ia pildă de la ie, fotă, scoartă și macat.

Recenta expoziție de la București, organizată printr-o frumoasă inițiativă a Direcției educației din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului, ne proiectează în izbînda cea mai nouă a pictorilor-copii: înfățișarea priveliștilor satului lor în S.U.A. și în Suedia, în luna zăpezilor brăzdate de săniile bucuriei.

Acești pictori mari de vîrstă mică, nu s-au născut însă peste noapte, ca zăpada găsită dimineața în geam și în grădina. Pentru ca drumurile lor să fie drepte și în urcuș permanent către bucuria împlinirilor, un harnic învățător și-a dăruit sufletul, timpul și agoniseala pentru a le oferi culori, pentru a le clădi o ambianță, pentru a-i duce în lume: Ion Mărgescu.

El e ca baciul Mioriței: nu face decît să dea duh fluierului care cîntă singur — el îi adună pe copii, le dă vopsele și hîrtie și le spune, cînd și cînd, cite o poveste, cerîndu-le să o aștearnă în linie și culoare. Una din povești s-a chemat „Copiii lumii” — tema UNICEF —, alta „Prima școală de pe lună” — tema cosmosul —, alta „Primăvara noastră”, „Casa noastră” și așa mai departe... Ce au realizat copiii depășește închipuirea și întrece visările frumoașe, căci arta lor, zburdalnică și naivă, limpede și adevărată, exprimă forțele unui spirit căruia îndemnul de a munci i-a deschis porțile de aur ale pasiunii.

Intrebat cum lucrează și ce metode folosește, învățătorul răspunde modest: „Eu le-am dat inima și priceperea mea. Ei lucrează cu inima și priceperea lor...”

Din acest amalgam s-a născut o mișcare: cercul sătesc de pictură, exemplu de muncă, de perseverență, de izbîndă. Cercul a devenit o comoară vie al cărei atribut e vulturesc!

BARUTU T. ARGHEZI

MODERNIZAREA METODOLOGIEI ȘI TEHNOLOGIEI PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

În zilele de 24 și 25 noiembrie 1972, Institutul central de perfecționare a personalului didactic din București a organizat în cinstea aniversării republicii o sesiune științifică pe tema: „Modernizarea metodologiei și tehnologiei procesului de învățămînt”, cu participarea personalului didactic de la Institutul central de perfecționare și filialele sale, precum și a altor cadre didactice din învățămîntul de toate gradele. Sesiunea a scos în evidență complexitatea preocupărilor existente astăzi în cadrul sistemului de perfecționare din țara noastră pentru împlinirea ansamblului de sarcini ce se pun în modernizarea învățămîntului, în perfecționarea continuă a personalului didactic, a tehnicilor de predare, a obiectelor de învățămînt.

În ședința plenară de încheiere a lucrărilor sesiunii, a participat, din partea conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului, **tov. prof. univ. dr. Traian Pop**, adjunct al ministrului. În expunerea făcută, **tov. prof. univ. dr. Traian Pop**, a relevat justetea politicii partidului în domeniul învățămîntului și a definit în perspectivă modernă, liniile directoare ale activității de viitor în perfecționarea cadrelor didactice, în modernizarea conținutului învățămîntului din patria noastră.

În cadrul ședinței plenare de deschidere a sesiunii, **tov. prof. univ. dr. doc. Dimitrie Todoran**, rectorul Institutului central de perfecționare, a făcut un succint și substanțial bilanț al activității institutului, indicînd totodată și unele principii care urmează să stea la baza activității imediat următoare în acest domeniu. În aceeași ședință, **tov. prof. univ. dr. Pavel Apostol** și **conf. univ. dr. Vasile Bunescu**, ambii prorectori ai Institutului central de perfecționare, au expus referate cu temele: „Direcții noi în perfecționarea cadrelor didactice” și „Raporturile profesor-elev, o condiție a modernizării procesului de învățămînt”, ale căror teze au stat la baza activității pe secții, desfășurate în cadrul sesiunii.

În cele opt secții de: Psihopedagogie, Perfecționarea cadrelor didactice, Învățămîntul preșcolar și clasele I-IV, Limba și literatura română, Limbi moderne și limbi clasice, Geografie, istorie și științe sociale, Fizică-chimie-biologie și Matematică, comunicările și dezbaterile au abordat o mare diversitate de probleme privitoare la modernizarea metodologiei și tehnologiei procesului de învățămînt.

Conținutul comunicărilor a fost rezultatul observației directe asupra procesului de învățămînt, prilejuate de contactul multilateral al personalului didactic din cadrul I.C.P.P.D. și filialele acestuia cu procesul didactic, precum și rezultatul unui asiduu studiu de documentare și aplicare creatoare la realitățile din învățămîntul nostru a noutăților științifice în toate domeniile științifice ale obiectelor de învățămînt.

Cum e și firesc, de un interes deosebit s-au bucurat problemele privitoare la perfecționarea sistemului de perfecționare a personalului didactic, la conținutul activității desfășurate multilateral de catedrele ce fac parte din cadrul Institutului central de perfecționare și filialele sale. În unele comunicări și discuții au fost abordate, ca atare, probleme privind o direcție sau alta de perfecționare, de modernizare a procesului de învățămînt, conținutul, formele de organizare, mijloacele și metodele de predare de la învățămîntul preșcolar și pînă la ultima clasă de liceu. În altele, s-a făcut analiza psihopedagogică a altor as-

pecte privind ridicarea eficienței acțiunii educaționale: problemele psihopedagogice ale muncii productive, modul de informare psihopedagogică în problemele modernizării a profesorilor, modalități de studiere a aptitudinilor în condițiile modernizării procesului de învățămînt.

Predarea limbii și literaturii române a constituit obiectul unor ample dezbateri pe teme fundamentale privind ipotezele pentru elaborarea unei pedagogii a limbii și literaturii române, relații fond-formă în analiza literară mijloacele de îmbinare a analizei gramaticale cu analiza stilistică etc., conturîndu-se, în final, unele concluzii: repudierea abuzului de informații istorico-literare, accentuarea caracterului formativ al lecțiilor de analiză literară, primatul textului în predarea literaturii române, evitarea deopotrivă a disgrațiilor impresioniste și idealiste, ca și dogmatismul de orice fel, inclusiv cel sociologizant, scrutarea fenomenului literar în lumina principiilor marxist-leniniste, analiza simultană a fondului și formei operei literare, relevarea relației interne, intime, dintre conținut și elementele formei, stimularea gândirii creatoare a elevilor, accentuîndu-se consecvent contribuția specifică a studiului limbii la dezvoltarea multilaterală a gândirii elevilor și la îmbogățirea posibilităților lor de exprimare etc.

În perspectiva modernizării procesului de învățămînt au fost tratate probleme fundamentale ce țin și de celelalte obiecte de învățămînt, formulîndu-se cu acest prilej, concluzii evidente utile pentru practica la catedră. În predarea limbilor moderne, spre exemplu, s-a insistat, îndeosebi, asupra noilor principii, obiective și modalități practice în procesul de asimilare a limbii străine, încadrat în acțiunea de formare a deprinderilor, avînd cauzalitate și finalitate cu caracter social, asupra caracterului ei de sistem diferențiat și necesitatea de a fi însușită în mod practic pe baza limbajului concret, prin structuri, asupra principiului prioritar al însușirii orale și regruparea elementelor gramaticale prin caracteristicile lor funcționale.

În domeniul matematicii, comunicările și intervențiile au avut un caracter practic-aplicativ, fiind orientate spre problemele generale ale metodologiei și tehnologiei predării matematicilor în învățămîntul de cultură generală și spre problemele speciale privind: metoda problematizării în învățămîntul matematic, aplicată la lecțiile curente și la cercurile de elevi, aspecte ale dezvoltării gândirii productiv-tehnice în școală, învățarea matematicii prin descoperire dirijată, implicații ale utilizării metodei sintezei în geometrie și a metodei exhaustive. Printre altele, relevăm, îndeosebi, problemele puse

în legătură cu dezvoltarea gândirii productiv-tehnice în școală, cu ceea ce se înțelege prin gândire productivă și gândire tehnică în activitatea școlară, cu trăsăturile acestei gândiri, cu unele mijloace didactice pentru formarea lor. Cu privire la învățarea matematicii prin descoperire dirijată, comunicările și dezbaterile au reconsiderat sensul noțiunii de problemă și au scos în evidență posibilitățile de descoperire a unor rezultate noi prin studiul reciprocilor unei teoreme.

În secția de fizică, chimie, biologie — au apărut pe primul plan discuțiilor problema modelării în fizică și chimie, cea a adaptării principale la scară de laborator a unor procese chimice industriale, structurarea materiei de învățămînt, în biologie, pe baza teoriei sistemelor.

Deosebit de importante au fost punctele de vedere adoptate în prezentările și dezbaterile ce au avut loc în legătură cu predarea științelor sociale, istoriei și geografiei, precunizîndu-se o restructurare a concepției profesorilor de specialitate cu privire la sensul actual al predării acestor obiecte de învățămînt.

În cadrul sesiunii, s-au conțurat unele concluzii cu caracter general, a căror aplicare în învățămînt se impune cu necesitate:

— Adîncirea caracterului formativ al învățămîntului, dezvoltarea gândirii creatoare a elevilor, crearea unui spirit permanent deschis spre nou, spre modern, pregătirea elevilor pentru viață, dobîndirea de către elevi, pe bîncile școlii, a capacității de a asimila creator, în viață, noile progrese ale științei și tehnicii.

— Evitarea abuzului de informații, evitarea dogmatismului în predarea obiectelor de învățămînt, îndaturarea rutinei, a spiritului rigid conservator în practica profesională în învățămînt.

— Definirea pedagogiei fiecărui obiect de învățămînt, a bazelor modernizării predării fiecărei discipline în învățămînt.

— Îmbunătățirea programelor și manualelor școlare, pentru a deveni instrumente utile, reale în procesul de modernizare a învățămîntului.

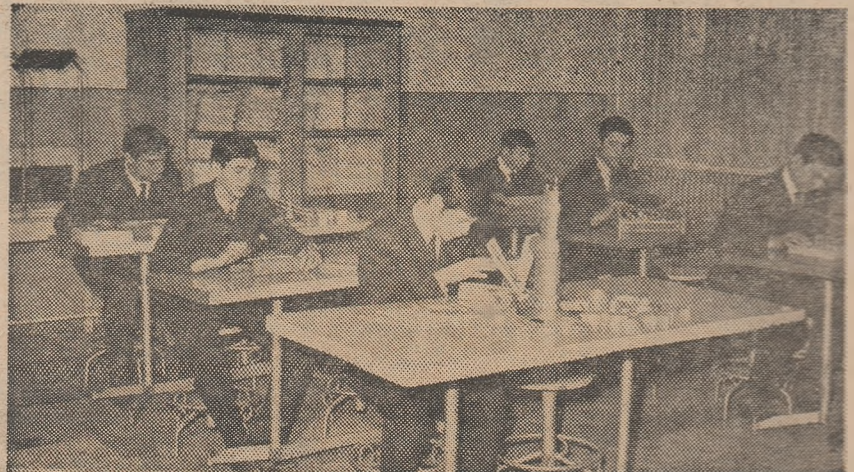
— Îmbunătățirea formării psihopedagogice a profesorilor încă în timpul studiilor universitare.

— Aprofundarea studiilor pedagogice privind organizarea practicii productive.

— Crearea unor școli de bază necesare pentru experimentele Institutului central de perfecționare și filialelor sale.

— Studiarea modalităților de organizare a demonstrațiilor cu tehnologii și metodologii noi în condițiile în care nu se pot ține cursuri în timpul anului școlar.

Conf. dr. AL. BOJIN

Grupul școlar profesional și tehnic al Ministerului Educației și Învățămîntului: În laboratorul psiho-tehnic.

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ

„Istoria esteticii“

Țara noastră a găzduit recent o importantă manifestare științifică „Congresul internațional de estetică”, prilej de apariție a noi lucrări de specialitate din acest domeniu. Reamintim printre acestea „Estetica” de G. Lukacs, „Estetica” de Simion Bărnuțiu, „De Gustibus Disputandum” (studii), „Nivele estetice”, de Ion Pascadi, „Estetica filozofică și științele artei” etc. Recent, a apărut în Editura Meri-

diane o nouă lucrare din acest domeniu intitulată „Istoria esteticii” și care este semnată de doi renumiți specialiști, K. Everett Gilbert, fostă profesoară de filozofie la Duke University (S.U.A.) și Helmut Kuhn, profesor de filozofie la Universitatea din Erlangen (R.F. Germaniei). Manual și eseu totodată, „Istoria esteticii” are o optică obiectivă, biziindu-se pe izvoarele directe ale meditației estetice; ea înregistrează și examinează eforturile gânditorilor europeni de a stabili și explica natura și funcția frumosului. Cum reflecția estetică și cea filozofică se înrudesesc uneori pînă la îngemănare, mai cu seamă în antichitate și în evul mediu, deschiderea acestei istorii a esteticii este, de fapt, mult mai mare decît o arată titlul, întrucît cuprinde și direcțiile unor istorii ale filozofiei și culturii.

Prefața, semnată de conf. univ. Titus Mocanu, subliniază actul de cultură realizat prin traducerea acestei lucrări în limba română, menționind că „ea este una dintre puținele lucrări cu un caracter strict istoric privind domeniul esteticii”. În plus, trebuie să precizăm că volumul este scris într-un stil curgător și limpede. Acest lucru face ca textul să fie accesibil unui public larg, un public dornic de a pătrunde în gîndirea europeană din toate timpurile. Autorii „Istoriei esteticii” sînt, într-un anumit sens, niște deschizători de drumuri. Ei ne dezvăluie procesul de devenire istorică a gîn-

dirii estetice, fără a avea modele anterioare bine cristalizate. Prin întreaga ei substanță, lucrarea se impune ca o carte de referință fundamentală pentru problemele generale ale esteticii. Autorii — care dovedesc a fi pătrunși de un deosebit spirit al probității științifice — au beneficiat și de o informație excelentă. Ei au demonstrat în același timp în tratarea acestei vaste lucrări calități analitice cu totul remarcabile. Subliniem câteva din capitolele lucrării: Începuturile, Platon, Aristotel. Școala britanică din secolul al XVIII-lea, Secolul al XVIII-lea în Italia și Franța, Raționalismul german și noua critică de artă, Estetica germană clasică: Kant, Goethe, Humboldt, Schiller, Romanticismul german, Idei romantice și programe sociale în Anglia și America, Idealismul absolut: Fichte, Schelling, Hegel, Idealismul dualist: Solger, Schleiermacher, Schopenhauer, Societatea și artistul, Metafizica în criză, Estetica în era științei, Direcții în secolul al XX-lea.

Așa cum arată conf. univ. Titus Mocanu lucrarea este un instrument deosebit de valoros pentru orice cercetător în sfera complicată a judecării estetice. Varianta românească a lucrării se impune și prin stilul clar și elegant în care traducătorul, Sorin Mărculescu, a transpus forma originală.

H. LEREA

„Înțelegerea Balcanică“

În cadrul colecției „Biblioteca istorică” care apare sub egida Academiei de științe sociale și politice și a Institutului de istorie „N. Iorga” este prezentă o nouă lucrare: „Înțelegerea Bal-

canică” semnată de Eliza Campus. Monografia este consacrată activității antirevizioniste a acestei organizații din care făceau

parte România, Iugoslavia, Grecia și Turcia. Cartea are trei părți: partea I relevă împrejurările anilor 1919—1925 care au impus cu necesitate obiectivă crearea „înțelegerii” dintre cele patru state balcanice. Cea de a doua parte a lucrării este consacrată formării înțelegerii balcanice între 1930—1933, iar ultima parte cuprinde demersurile și inițiativele Înțelegerii Balcanice atît în perioada cînd Mica înțelegere se destramă, cît și după dispariția acestei organizații antirevizioniste. Lupta pentru autoapărarea patrimoniului național al celor patru state aliate s-a împletit strîns cu activitatea antinazistă și cu încercările de rezistență împotriva agresorilor fasciști în vederea pastrării păcii în Balcani.

Lucrarea se adresează profesorilor de istorie de toate gradele, istoricilor, studenților în istorie, activiștilor de partid, oamenilor de cultură.

„Procesele Ioanei d'Arc“

În traducerea lui Eugen Cristescu a apărut la Editura științifică lucrarea „Procesele Ioanei d'Arc” cuprinzînd cele mai importante documente ale procesului de condamnare și ale ce-

lui de reabilitare a cunoscutelor eroine franceze care au păstrat pentru posteritate o zguduitoare pagină de istorie medievală europeană. Ridicată din mijlocul țărănimii libere și cu oarecare stare din Franța, în epoca neagră de-a lungul căreia jumătate din teritoriul locuît de francezi se afla sub ocupația engleză, iar în întreaga Franță poporul sărăcit, umilit, dar neînfrînt, ducea o necurmată luptă de hărțuire a dușmanului, Ioana d'Arc a rămas pentru istorie — indiferent de felul cum s-a urcat pe piscurile ei — o pildă de jertfire de sine în fața intereselor patriei.

Studiul introductiv și notele semnate de Radu Manolescu aduc o contribuție prețioasă la descifrarea acestei personalități sub multiplele ei aspecte.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 73 din 9 decembrie 1972

Înfăptuirea principiilor echității și dreptății sociale — imperativ major al politicii P. C. R.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv strategic fundamental al programului partidului — presupune, concomitent cu dezvoltarea avuției naționale materiale și spirituale, să se opereze o perfecționare continuă a tuturor relațiilor sociale, așezarea acestora potrivit cerințelor echității și justiției sociale.

Echitatea și dreptatea socială sînt categorii social-politice și etice cu un conținut concret-istoric, determinat de condițiile sociale date, de poziția claselor care le promovează. Prin sfera lor de cuprindere, aceste categorii depășesc cadrul raporturilor morale, ele acoperind ansamblul relațiilor economice, politice și spirituale existente în societate la un moment dat. În diferite doctrine social-politice, echitatea și dreptatea au cunoscut sensuri și accepțiuni diferite, în funcție de un anumit ideal social al forțelor sociale și de concepția lor generală despre lume. Clasele exploatare consideră drept și echitabil tot ce le asigură dominația în societate, însușirea neplătită a muncii altora. „Dreptatea grecilor și a romanilor — scria F. Engels — consideră dreptă sclavla, dreptatea burghezului de la 1789 cerea înălțurarea feudalismului pentru că acesta era nedrept”. Revoluțiile burgheze au proclamat echitatea și dreptatea ca drepturi naturale, generale ale omului, dar au menținut în forme noi inegalitățile și inechitățile dintre oameni. Evoluția societății a demonstrat că burghezia a înțeles echitatea ca și egalitatea de pe pozițiile sale de clasă, nefiind capabilă să realizeze în fapt marile principii proclamate la intrarea sa pe scena istoriei. Capitalismul a creat iluzia egalității și echității, în realitate a accentuat în forme noi inechitabile, raporturile dintre capital și

muncă, care au fost și rămîn inechitabile. În ciuda teoriilor relativ răspindite ale unor economiști și sociologi occidentali, potrivit cărora în capitalismul contemporan ar fi avut loc o „revoluție în venituri” și s-ar asigura o participare echitabilă a claselor la împărțirea veniturii naționale, realitatea arată că inegalitățile în distribuția avuției naționale sînt mai accentuate ca oricînd, polarizarea socială continuînd să caracterizeze orînduirea burgheză. După datele organizației internaționale a muncii, în țări capitaliste ca S.U.A., R.F.G., Anglia, Franța, Danemarca ș.a. partea din venitul național ce rămîne unei zecimi a populației ce veniturii scăzute oseltează între 0,5—2,1%, în timp ce zeceimea de populație care are veniturile cele mai ridicate își însușește între 25—41,4% din venitul național. Toate acestea, alături de alte aspecte pe plan politic și spiritual, fac din inechitate o formă a alienării în societatea capitalistă contemporană.

Purtătoare consecvențe ale idealului de echitate și dreptate socială sînt clasa muncitoare, forțele sociale progresiste. Ele au făcut din realizarea echității un standard de luptă în stare să mobilizeze masele de oameni ai muncii la opera de edificare a unei societăți. Desființînd clasele exploatare și exploatarea omului de către om, instaurînd proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, socialismul instaurează o autentică și cuprinzătoare echitate și justiție socială. Transformările revoluționare prin care a trecut societatea noastră în anii revoluției populare au înălțurat pentru todeauna discriminările și privilegiile sociale, naționale sau de rasă, au creat condițiile unui acces egal al oamenilor muncii la însușirea valorilor materiale și

spirituale, la viața politică a țării.

Traduse la realitățile noastre socialiste, principiile de echitate și dreptate socială desemnează o anumită modalitate de organizare și desfășurarea a relațiilor sociale în care fiecare om al muncii să se bucure de drepturi și libertăți depline, să beneficieze de șanse și posibilități egale de dezvoltare și afirmare. Totodată, principiul echității oglindește raporturile de justiție ce se stabilesc între diferitele clase și categorii sociale în activitatea economică și culturală, concordanța dintre valoarea muncii prestate de fiecare cetățean și cuantumul bunurilor și serviciilor de care beneficiază din partea societății. Se înțelege că cu cit activitatea fiecăruia este mai fructuoasă și mai eficientă cu atît colectivitatea în întregul ei va fi mai bogată, va dispune de mai multe bunuri și servicii pe care le va putea oferi membrilor săi.

În politica socială, consacrată făuririi unei înalte civilizații socialiste în România, P.C.R. militează neabătut pentru promovarea principiilor de echitate și dreptate socialistă, adoptă măsurile cele mai corespunzătoare — economice, organizatorice și ideologice pentru înfăptuirea lor. O preocupare de importanță vitală în acest sens, viu ilustrată în programul elaborat de Conferința Națională a partidului din a.c., este modernizarea economiei naționale, realizarea unui avînt susținut al forțelor de producție. Introducerea pe scară largă a tehnicii noi, automatizarea, cibernetizarea și chimizarea producției, completate cu permanenta ridicare a calificării oamenilor muncii, reprezintă pilonii fundamentale în politica economică a statului pentru a situa patria noastră în rîndul țărilor înaintate din punct de vedere economic. Dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție și repartizarea lor rațională pe teritoriu reprezintă baza sigură pentru o apropiere dintre munca fizică și intelectuală, dintre oraș și sat. Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c. asigură o orientare clară fondului național de dezvoltare economico-socială în direcția lărgirii și modernizării fondurilor de producție, pentru înzestrarea economiei cu tehnica de înalt randament. „Pînă la urmă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — bogăția unui popor nu constă în ceea ce consumă la un moment dat, ci în mijloacele de producție de care dispune”. Concomitent cu ridicarea economică a tuturor zonelor țării, partidul și statul nostru iau măsuri pentru o repartizare rațional-teritorială a rețelei unităților

GH. ILIE

(Continuare în pag. 11)

din învățământul de toate gradele, a institutelor de cultură și de sănătate, a serviciilor sociale, precum și a cadrelor din aceste domenii.

Un aspect enunțial al echității în domeniul economiei este acela al repartizării sarcinilor de plan potrivit cu posibilitățile reale ale întreprinderilor, cu potențialul uman și creativ al colectivelor de muncă. Abaterile de la acest principiu, existența unor colective care nu depun eforturi pentru valorificarea maximă a resurselor proprii contravin însuși principiului echității socialiste.

Măsurile adoptate de partidul nostru în ultimii ani pe linia promovării principiilor echității și dreptății sociale se referă și la perfecționarea relației de repartiție, pe baza asigurării unei legături directe între munca prestată pentru societate și remunerație, a unor proporții mai echitabile dintre câștigurile diferitelor categorii de salariați, pentru eliminarea unor discrepanțe între venituri. Sistemul de salarizare generalizat și majorările de salarii realizate în cadrul său au avut în vedere cerința corelării strinse a salariului tarifar cu contribuția efectivă a oamenilor la activitatea economică și social-culturală, stimulând răspunderea fiecărui salariat la locul de muncă. Diferențierile de salarizare se fac în funcție de calificare, stagiul în muncă, competență, factori de care depind în mod hotărâtor randamentul și calitatea muncii.

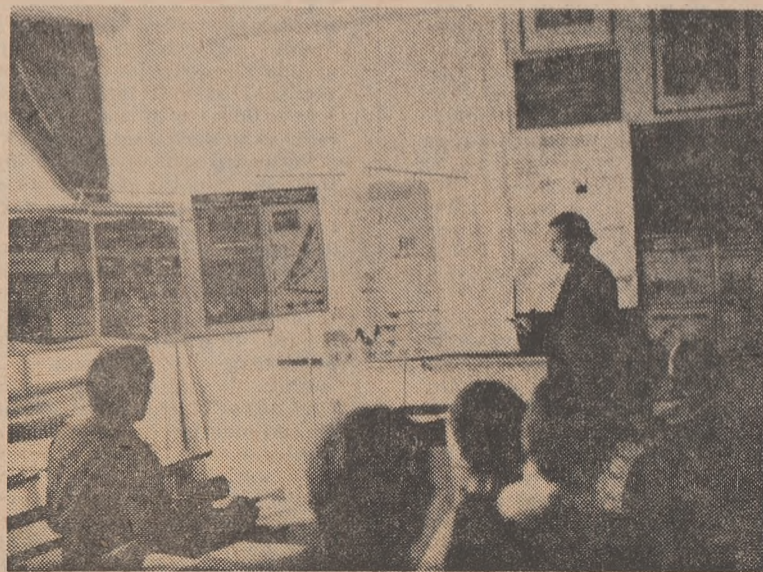
Prevederile planului cincinal, referitoare la creșterea nivelului de trai material și cultural al poporului, oglindesc pregnant aceste cerințe: pînă în 1975 salariul minim crește la 1 100 lei, iar salariul mediu va ajunge la 1 950 lei. Diferențele dintre salariile cele mai mici și cele mai mari pe economie se vor reduce de la 6—7 ori, cît sînt în prezent, la circa 4—5 ori în 1975. În aceeași direcție converg și măsurile privind asigurarea unui minim garantat țărănilor cooperatori, majorarea alocației pentru copii, a plafonului de pensii, asistența sanitară gratuită și alte înlesniri aduse țărănimii. Totodată, sînt adoptate măsuri pentru utilizarea și distribuirea mai echitabilă a cheltuielilor social-culturale, pentru imbinarea mai judicioasă a stimulentele materiale și morale. Evident, reducerea diferențierilor nejustificate în venituri a diferitelor categorii de oameni ai muncii nu trebuie să împingă la un egalitarism mic-burghez, care ar avea consecințe dăunătoare pentru mersul înainte al societății noastre.

Un aspect esențial al echității socialiste îl evidențiază politica partidului nostru de promovare a cadrelor, politică ridicată la rang de lege. În socialism, averea sau titlul e-

reditar nu mai sînt criteriile de apreciere și promovare a indivizilor; azi, criteriul principal este aportul fiecăruia la progresul general, meritul recunoscut de societate, capacitățile personale și gradul valorificării acestora în folosul obștesc. Aceste criterii unitare și egale pentru toți își găsesc consacrară juridică prin legea privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat. Desigur, echitatea și criteriile egale de promovare a cadrelor nu au nimic comun cu difuzarea răspunderii sociale, cu dispariția gradării acestei răspunderi pe trepte și funcțiuni și deci a ierarhiei în aparatul de partid și de stat. O asemenea gradare este necesară pentru conducerea optimă a mecanismului economic și social. Desigur, ierarhia nu parcurgerea treptelor ei nu trebuie fetișizate, fapt ce generează fenomene de birocrațism, de imobilism, nu trebuie să ducă la eludarea sau anularea egalității cetățenilor în orinduirea noastră. Partidul nostru a atras deseori atenția că nu cetățeanul este la dispoziția statului, ci, invers, statul trebuie să fie la dispoziția cetățeanului.

Existența unor condiții și posibilități economice, organizatorice sau juridice sînt necesare, dar nu suficiente, pentru promovarea largă și nestingherită a echității sociale; este necesar ca ideea de echitate și dreptate socială să se întrezire profund în conștiința oamenilor, pentru ca la rîndul ei să influențeze asupra relațiilor sociale. Îndată ce fiecare cetățean, om al muncii, devine deplin conștient că are aceeași condiție

sociale și umană cu toți ceilalți semenii ai săi, indiferent de locurile ce le ocupă în ierarhia socială, își sporește exigența și responsabilitatea atît în activitatea profesională, cît și în cea politico-obștească. În acest sens se dezvoltă cu destulă claritate semnificația măsurilor cuprinse în programul elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 privind îmbunătățirea activității ideologice, așezarea tuturor relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste. Activitatea ideologică, munca politico-educativă de formare a conștiinței socialiste trebuie să asigure o înțelegere științifică a cerințelor echității sociale din fiecare etapă a dezvoltării, să dezvolte relații de colaborare, cooperare și stimă reciprocă între oameni, să combată cu fermitate mentalitățile înapoiate, parazitismul social, încercările onora de a trăi fără muncă sau de a dobîndi venituri fără acoperire în muncă, de a-și crea avantaje pe seama altora sau a societății. Activitatea ideologică, educativă trebuie să cultive în rîndul cetățenilor, îndeosebi al tinerii generații, dragostea față de muncă, singura sursă a bunăstării sociale și personale, criteriul principal de apreciere și promovare a valorilor în societatea noastră. Spiritul de echitate și dreptate socială trebuie să triumfe și în relațiile naționale, să-și găsească oglindirea în unitatea și frăția dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, să acționeze ca un veritabil ferment al coeziunii întregului popor în jurul partidului.

Liceul din Sebeș : La cabinetul de științe sociale ; cincinalul în imagini.

PROGRAMA

de „Probleme ale construcției socialiste”

pentru susținerea examenelor de gradele II și I (educatoare, învățători și profesori)

1. Știința conducerii societății socialiste. Conducerea politică de către P.C.R. a întregii activități economice și sociale. Creșterea rolului conducător al P.C.R. în edificarea socialismului și comunismului.

2. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată. Înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

3. Orientările și direcțiile dezvoltării economico-sociale a României în deceniile următoare.

4. Organizarea politică a societății. Statul socialist și rolul său. Evoluția funcțiilor statului. Perfecționarea formelor și metodelor de organizare și activitate a statului.

5. Sporirea rolului factorului conștient în înfăptuirea programului partidului. Lupta dintre nou și vechi. Contradicțiile și rolul lor în societatea socialistă. Descoperirea și soluționarea contradicțiilor — condiție fundamentală a înfăptuirii de către partidul comunist a rolului său conducător în făurirea noii societăți.

6. Democrația socialistă. Dezvoltarea și adâncirea democrației socialiste, intensificarea participării maselor la conducerea societății.

7. Socialismul și națiunea. Dezvoltarea națiunii socialiste. Politica națională marxist-leninistă a partidului nostru.

8. Conștiința socialistă. Concepția partidului nostru cu privire la rolul conștiinței socialiste în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Codul de norme ale vieții și muncii, comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. Necesitatea perfecționării continue a pregătirii politico-ideologice și profesionale a cadrelor didactice.

9. Politica P.C.R. în domeniul ideologiei și culturii. Poziția partidului față de lupta de idei și dialogul în gândirea social-politică contemporană.

10. Știința și ateismul. Sarcinile cadrelor didactice în educația ateistă a tineretului.

11. Revoluția științifico-tehnică contemporană și implicațiile ei sociale.

12. Dezvoltarea social-politică a lumii contemporane; activitatea internațională a P.C.R., a României socialiste.

Bibliografie :

Nicolae Ceaușescu : — Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 433—453.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 454—465.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României, în următoarele două decenii. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 466—469.

*** — Hotărârea Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației, in vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 470—475.

*** — Directivele Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 476—498.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea activității politico-organizatorice și ideologice a partidului. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 499—506.

*** — Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. In vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 507—513.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la înflorirea națiunii socialiste și la problema națională în R.S.R., in vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 514—522.

*** — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la politica și activitatea internațională a P.C.R. și R.S.R., in vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 523—535.

*** — Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 3—5 noiembrie 1971, Ed. politică.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste. Ed. politică, vol. II, 1968, p. 504—611. Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României, prezentat la Conferința Națională a P.C.R., din 6 decembrie 1967.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, Ed. politică, 1969, vol. III, p. 871—904. Cuvîntarea la Conferința Națională a cadrelor didactice din 7 februarie 1969.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, 1970, p. 248—349. Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului, 6 august 1969.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, p. 671—713, 1970, Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, 1970, p. 757—804, Adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V. I. Lenin, 17 aprilie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, p. 231—263. Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii. Ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25 noiembrie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. V, p. 475—518, Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie, 1971.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. V., p. 860—938, Semicentenarul glorios al P.C.R.

Nicolae Ceaușescu : — Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, 6 iulie 1971, Expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, Ed. politică, 1971.

Nicolae Ceaușescu : — Cuvîntarea la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățământul superior, Ed. politică, 1972.

sorulul care l-a organizat, să răspundă cerințelor, profilului disciplinei respective, să cuprindă tot ceea ce profesorul consideră că l-ar sluji pentru o predare modernă, pentru însușirea și înțelegerea cunoștințelor. O dată înțeles acest lucru, se exclude de la sine incertitudinile asupra cadrului, modului și scopului său. Ceea ce într-adevăr poate și mai trebuie să fie discutat este ponderea pe care o dăm în folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale de care dispune cabinetul, cum, cit și când folosim aceste mijloace.

Alexandru Roz — Liceul „Ion Slavici”: Pentru mine și, cred, pentru majoritatea colegilor mei este clar ce trebuie să cuprindă și ce să reprezinte cabinetul și nu insist asupra acestui lucru. Cred că deruta unora vine mai ales din lipsa de unitate în cerințe și aprecieri pe care o dovedesc cei care vin din afara școlii spre a le vedea și a ne îndruma. Și aici, ca și la dirigiențe, de exemplu, păreri, sugestiile, cerințele se bat uneori cap în cap. Unii spun că e bine să avem în cabinet cât mai puține planșe, alții cred că e bine să fie multe și pe toate problemele.

Erika Pava — Școala generală nr. 19: Vă întrerup un moment. De curând am ținut o lecție deschisă în cabinet. Am folosit numai acel material care socoteam eu necesar a fi util și cred, după participarea elevilor, că a fost o lecție reușită. Reproșul asistenței a fost că trebuia să folosesc mai multe planșe, mai multe fotografii. Nu cred. Ar fi diluat conținutul, ar fi distras elevii de la o participare activă.

Alexandru Roz: Exemple ca acestea se pot da multe. În concluzie, vreau să subliniez că, o dată stabilit cadrul general, coordonatele esențiale care trebuie avute în vedere în organizarea cabinetului, aspectele de conținut care vizează funcționalitatea sa depind de profesor, de spiritul său creator, de competența sa pedagogică și profesională.

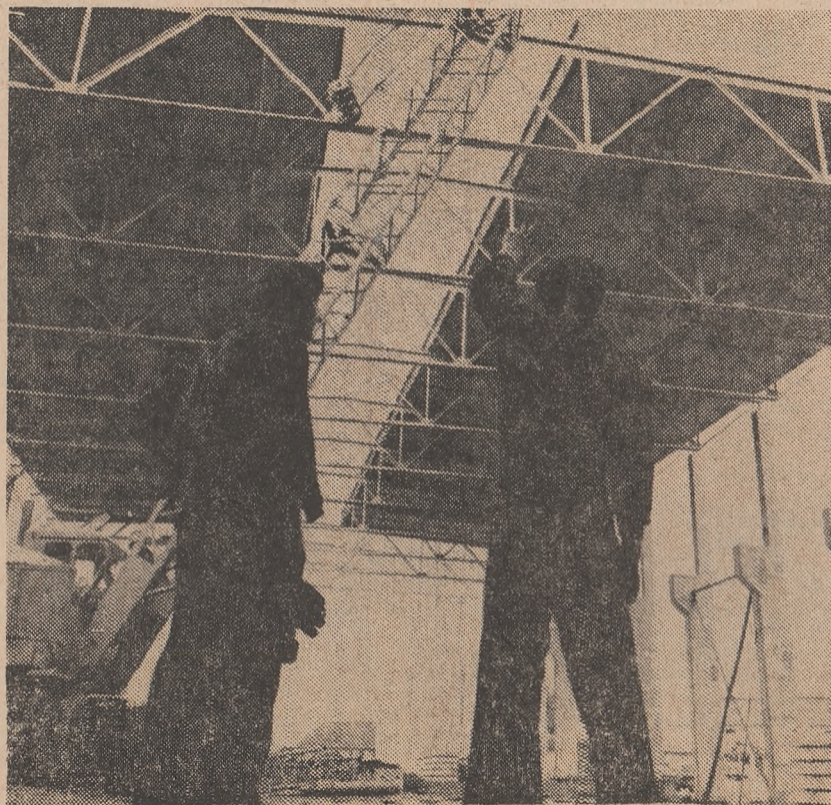
Felicia Melania Fiștioc — Liceul nr. 3: Și eu cred că neconcordanța în păreri dăunează calității și eficienței muncii noastre. Eu folosesc de multă vreme în predare cabinetul, ceea ce oferă ei ca instrument de lucru. Când în școală nu era un cabinet special de filozofie, foloseam acolo unde era cazul cabinetul și laboratorul de chimie și fizică, de geografie sau istorie. De aceea, subliniez, nimeni nu poate și mai bine ca profesorul însuși cum și ce să folosească dintr-un cabinet.

Dezideriu Kellemen — Liceul „Ion Slavici”: Sistemul unitar al predării științelor sociale, îndrumările clare și perspective ale partidului asigură cadrul optim pentru îmbunătățirea metodologiei lecțiilor. Cred că se mai

simte încă nevoia unor redimensionări în domeniul metodelor de transmitere a cunoștințelor și aceasta mai ales prin renunțarea definitivă la verbalism, la predarea de la catedră, la împărțirea invariabilă și artificială a lecției în predare și ascultare. La disciplinele sociale, mai mult ca la celelalte, se cere o îmbinare rațională a metodelor tradiționale verbale cu metodele pedagogiei active. Pentru că pînă acum s-a vorbit de cabinetul de științe sociale, și eu îl socotesc ca mijlocul cel mai adecvat pentru restructurările de care vorbeam. Eu îl socotesc drept o pirghie metodică de perfecționare și modernizare a predării. Echilibrul în folosirea mijloacelor audio-vizuale îl socotesc absolut necesar. Altfel, putem ajunge la un verbalism al profesorului, la un verbalism al imaginii. Într-un cuvânt, mie cabinetul îmi permite să îmbin formele clasice cu cele moderne, instruirea prin descoperire, folosind raționamentul inductiv și analogic. Dispunînd în cabinet de bibliotecă, de arhivă material, fiecare lecție reprezintă o activitate colectivă bazată pe studiul direct de la sursă (lucrăm cu materialul bibliografic, cu fișele pe masă, apelăm la planșe, la grafice, la diagrame, la tablă și cretă, toate într-un tot încheat armonios și toate ducînd în ultimă instanță la descoperirea și înțelegerea unor adevăruri, a unor legi și fenomene). Trebuie să punem în acest sens mare preț pe virtuțile afective nu numai formative ale cabinetului, pe ceea ce se degajă

din întregul ansamblu a unui asemenea laborator.

Red.: Despre cabinete se poate discuta, firește, foarte mult. Ceea ce s-a spus în această discuție consider a fi însă esențial. Discuția noastră s-a referit și la alte elemente care, alături de cabinet, trebuie avute în vedere cînd abordăm problema modernizării predării științelor sociale, a accesibilității acestor discipline. Intre altele, trebuie subliniată contribuția pe care o aduc catedrele de științe sociale ca tribune metodice și metodologice. Profesoara Doina Sardi, de la Liceul economic, vrea, bunăoară, despre aportul pe care îl aduce catedra de economie politică la valorificarea experienței pozitive, la realizarea unei colaborări între profesorii de științe sociale din școlile orașului. S-a subliniat, de asemenea, necesitatea unei colaborări între profesorii de economie politică și socialism științific, mai ales, și specialiștii din întreprinderi, prin organizarea acestora la unele lecții. Interesantă mi s-a părut și ideea de a se organiza unele lecții în întreprinderi spre a putea fi mai bine explicate o seamă de probleme. Toate cele discutate, fiecare sugerează dovedește încă o dată înalta responsabilitate de care dau dovadă profesorii noștri, faptul că fiecare se străduiește să traducă în muncă sa prețioasele indicații pe care le-a dat secretarul general al partidului pentru ridicarea nivelului predării științelor sociale.

Uzina de vagoane Arad: Hala de montaj vagoane

Documentele de partid — izvor prețios de îmbogățire a lecțiilor

Profundele semnificații ale documentelor de partid, ale hotărârilor luate pe linie de partid și de stat, oferă cadrelor didactice care predau științele sociale posibilitatea de a îmbogăți lecțiile, de a corela în procesul de predare decizia politică, actul politic al conducerii vieții sociale cu conținutul de idei al procesului de învățământ. Acest raport dinamic, permanent a procesului de învățământ, determină prezența unei relații nemijlocite a învățământului în ansamblul său cu fenomenul complex al științei conducerii sociale, determinate de cuceririle teoretice și de cele ale practicii construcției socialiste, sub conducerea partidului revoluționar al clasei muncitoare.

Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 nov. 1972 a analizat realizările acestui an în cimpul complex al construcției sociale, dar mai ales a discutații aprofundate a sarcinilor multiple ale actualei etape a dezvoltării țării noastre, a obiectivelor majore de îndeplinit în 1973.

Recenta plenară a prilejuit confirmarea activității desfășurate pe linia directivelor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R.

Astfel, anul 1972 a adus țării noastre un venit național mai mare față de anul precedent cu 9,8 la sută, o creștere a producției industriale cu 12 la sută și a celei agricole cu 9 la sută, o sporire a productivității care se va cifra la 7 la sută. Producția industrială a realizat creșteri substanțiale pe fondul sarcinilor prioritare ale dezvoltării economiei naționale, ale condițiilor actuale ale revoluției științifico-tehnice. România s-a orientat în ultimii ani spre creșterea accelerată a unor ramuri ca : industria electronică ce realizează în primii doi ani al cincinalului un spor de 42 la sută, a aparatelor de măsură și control cu 60 la sută, a mașinilor-unelte pentru așchierea metalelor cu 60 la sută, a industriei constructoare de mașini cu 29 la sută, a producției de oțeluri aliate cu 25 la sută etc. Este semnificativ efortul la scară națională de a impune dezvoltării țării un ritm și o direcție de mișcare ce derivă din actuala structură a progresului economic al societății contemporane, cu efecte sociale imediate și de perspectivă și care vor determina o dinamică specifică a construcției economice.

În același timp, România statorniceste o politică economică națională, care îmbină lucid și eficient dezvoltarea prioritară a unor ramuri cu dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale. Recoltele anilor 1971 și 1972 de 14,5 tone și respectiv 16 tone, sint cele mai mari din istoria țării. Realizările din celelalte domenii ale economiei naționale, mai buna gospodărire a resurselor naționale s-au concretizat în faptul că în ultimii doi ani, pentru prima oară în țara noastră, creșterea venitului național a devansat creșterea produsului social. Efectele unei astfel de situații se repercutează favorabil asupra întregului proces al dezvoltării sociale, asupra condițiilor de viață ale membrilor societății noastre, asupra sarcinilor și realizărilor planului de dezvoltare accelerată a țării.

Expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază capacitatea partidului și statului de a aborda inițiativele maselor de oameni ai muncii în cadrul politicii generale a societății, capacitatea economiei planificate socialiste de a corela sarcinile de plan cu posibilitățile suplimentare existente. Angajamentele colectivelor de muncă au făcut ca proiectul de plan pe 1973 să fie elaborat într-o concepție nouă care înseamnă concretizarea, corelarea și integrarea acestor angajamente în obiectivele dezvoltării economiei, în stabilirea obiectivelor minimale și maximele ale planului de stat.

Calitatea inițiativelor oamenilor muncii și efectele sale generale asupra dezvoltării societății noastre, sint valorificate astfel, încit prevederile maximele capătă valoare de lege. Condiția superioară a calității producției se regăsește în circuitul valoric al schimburilor internaționale. Acordarea unor premii speciale pentru realizarea planului de export, ca și pentru reducerea planului de import înseamnă, în concepția partidului și statului nostru forme stimulante pentru organizarea și realizarea producției în condiții sporite de calitate și competitivitate. Introducerea acordului global va constitui, de asemenea, o formă de remunerare stimulantă. Specifică societății noastre, pentru care principiul retribuției după cantitatea și calitatea-muncii de care beneficiază societatea este esențial. Concepția partidului în ce privește această componentă a relațiilor de producție, pîrghie

importantă a procesului construcției sociale și a cadrului existenței individului în societatea socialistă, angajează, în chip realist, factorii complecși care pot și trebuie să fie utilizați în folosul societății. Societatea socialistă trebuie să utilizeze cu maximum de eficiență, transformînd în instrumente active, fenomenele interne ale însăși construcției sociale, cointeresînd atît material cît și spiritual pe fiecare membru al acestei colectivități. Astfel construcția societății socialiste este un proces amplu, care antrenează multilateral fenomene obiective și subiective ale noului cadru al existenței sociale.

Se vor înlătura, în felul acesta, limitele și neajunsurile care mai persistă și care s-au manifestat în cimpul construcției sociale, a căror eliminare este un proces complex și nu lipsit de dificultăți. El va însemna un efort general, de a cunoaște din ce în ce mai profund realitatea, și de îndepărtare a cauzelor unor fenomene negative din societatea socialistă.

Asigurarea unei eficiențe tot mai ridicată a întregii economii naționale, a unei funcționalități specifice economiei socialiste înseamnă eforturi constante pentru a descoperi, a utiliza pîrgiile dinamicii economice, condiții de care depinde progresul social general, dar și formele particulare a relațiilor sociale, a căror folosire asigură beneficii sociale reale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu surprinde cerința necesară în procesul construcției socialiste, a transformării și aplicării legilor generale în fenomene concrete, și acțiuni practice de zi cu zi.

Secretarul general atrage, de asemenea, atenția asupra unor fenomene de care depinde în modu cel mai concret rentabilizarea economiei sociale cărora nu li s-a acordat atenția cuvenită în trecut ca : folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție ; asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale de care va depinde ritmicitatea producției ; politica de economii, în special cea de metal și de combustibil ; gospodărirea rațională cu maximă eficiență a fondurilor de producție ; reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe uni-

D. LEPĂDATU

(Continuare în pag. a IV-a)

tatea de produs; valorificarea superioară a materiilor prime; ridicarea rentabilității întregii economii naționale. Ridicarea permanentă a calității produselor în condițiile efortului general al țării noastre devine o cerință fundamentală a economiei naționale. Utilizarea rezervelor de care dispune agricultura va duce la un spor în producția cerealică și în zootehnie. Asigurarea unei discipline de plan în întreaga activitate economică, utilizarea rațională a forței de muncă existentă și a celei ce se va califica, sînt sarcini asupra cărora s-a accentuat în această plenară. Exportului și importului, pilonii de bază ale dinamismului economiei unei țări, li s-au acordat o atenție deosebită.

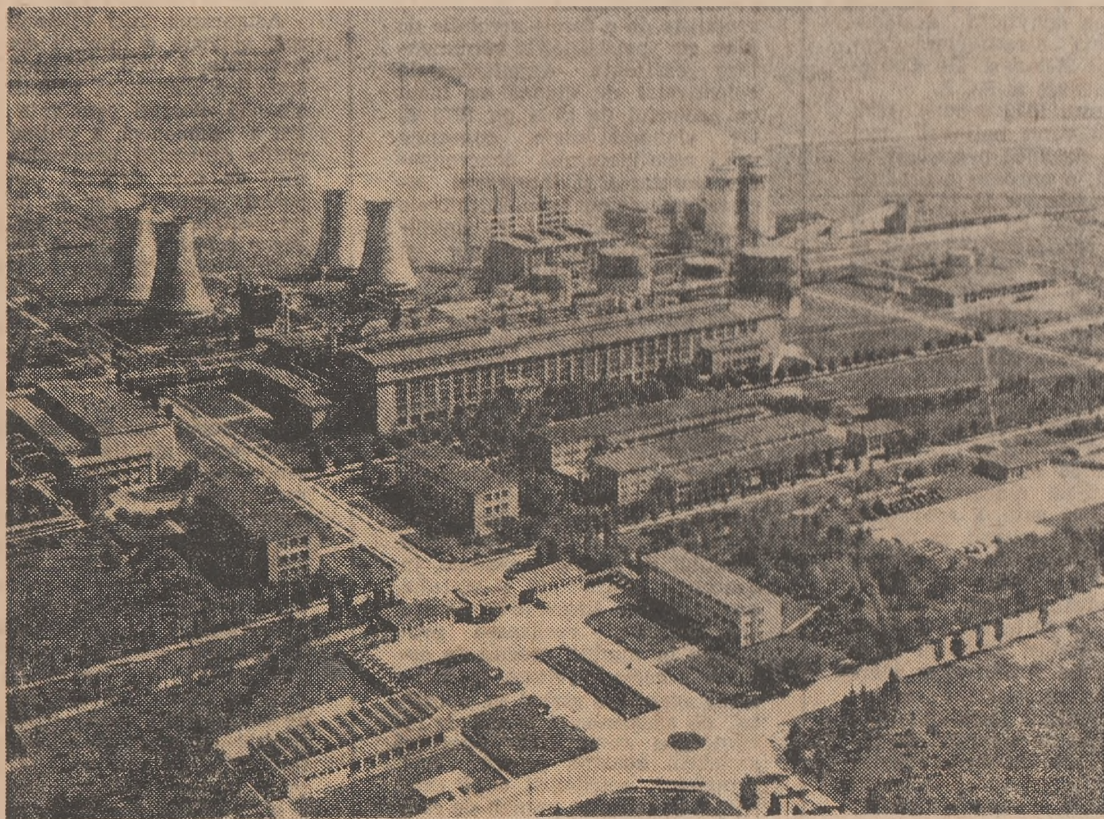
Toate aceste sarcini sînt orientate în finalitatea lor specifică societății socialiste, țelului suprem al acesteia — ridicarea continuă a bunăstării și civilizației întregului popor. Realizarea sarcinilor suplimentare care decurg din noile dimensiuni maxime ale planului atrag firesc creșteri ale veniturilor populației cu un plus de 3,3 miliarde lei peste prevederile cincinalului.

Plenara din 20—21 nov. a.c. aduce precizări de cea mai mare însemnătate și în ce privește sfera și conținutul exercitării democrației socialiste. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și Hotărîrea cu privire la unele măsuri pentru perfecționarea activității comitetelor județene, municipale și orașenești ale P.C.R., a consiliilor populare județene, municipale și orașenești, îmbunătățirea controlului pe linie de partid și de stat, precum și pentru organizarea consiliilor de control muncitoresc asupra activității economico-sociale și constituirea comisiilor pe domenii în unitățile economice, au avut în vedere dezvoltarea democrației socialiste, proces legic, necesar, al construcției socialiste. Perfecționarea continuă a formelor și metodelor de conducere a vieții sociale impune un proces de apropiere constantă de masele de oameni ai societății noastre socialiste, de angajare nemijlocită a acestora în rezolvarea problemelor construcției socialiste, în exercitarea controlului asupra activității unităților economice. Democrația socialistă, formă complexă și concretă de conducere a societății socialiste, de optimizare a vieții sociale își demonstrează viabili-

tatea și capacitatea continuă a adaptării la situația specifică a etapei de dezvoltare a societății. Constituirea comisiilor de control muncitoresc al activității economico-sociale și a comisiilor pe domenii care vor ajuta comitetele oamenilor muncii, va duce la efectuarea controlului asupra realizării indicatorilor planului de producție, a folosirii capacităților de producție, calității produselor, respectării tehnologiilor de producție, pentru dezvoltarea unei atitudini înaintate față de muncă, pentru stimularea inițiativii creatoare a oamenilor muncii, pentru combaterea atitudinii de nepăsare, neglijență și lipsă de răspundere.

Repartizarea mai judicioasă a activității în cadrul comitetelor județene și al consiliilor populare județene are în vedere posibilitatea coordonării mai bune a problemelor ce stau în atenție, realizarea unei răspunderi depline pe linie de partid și de stat.

În acest fel, rolul conducător al partidului în întreaga viață capătă modalități concrete de exprimare, pentru soluționarea multiplelor sarcini pe care le implică procesul construirii societății socialiste.

Combinatul chimic pentru industria azotoasă din Piatra Neamț

ACCESIBILITATEA PREDĂRII

În cuvîntarea rostită la Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că, drept urmare a măsurilor luate de partid, în ultimii ani s-a îmbunătățit simțitor nivelul și conținutul predării disciplinelor sociale, s-au dobîndit rezultate bune în munca de pregătire și înarmare a tineretului cu concepția materialist dialectică a clasei muncitoare despre lume și viață, de dezvoltare a gândirii lor ideologice și social-politice, de înțelegere a realităților vieții noastre sociale, de angajare fermă în lupta pentru construirea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Analizînd pe larg importanța fiecărei discipline sociale în parte, aportul pe care acestea îl aduc în pregătirea multilaterală a tineretului, în înțelegerea tuturor fenomenelor naturii și societății, a științelor și tehnicii în general, în orientarea întregii activități practice, sociale, secretarul general al partidului arăta că, pe lângă evidentele îmbunătățiri, se mai manifestă încă în activitatea de predare și însușire a disciplinelor sociale o seamă de neajunsuri și deficiențe. Ele se referă în special la conținutul predării, la modul de tratare a problemelor. Lipsa principală o constituie predarea abstractă, generală, a unor teze, principii, concepte și noțiuni, abuzul de verbalism, de vorbe și definiții. Toate acestea fac uneori inaccesibilă predarea, nu-i ajută pe elevi să-și dezvolte gândirea creatoare, independentă, capacitatea de a judeca și de a se orienta cu propriul cap, de a sedimenta în personalitatea lor perspectiva istoriei și conștiința legitimității prezentului.

Despre cîteva din problemele care se ridică pentru școală în lumina cuvîntării amintite mai sus, am invitat să-și spună opiniile, pe cîteva profesori de științe sociale din orașul Arad.

Discuția noastră s-a axat în special pe aspecte ale predării, pe cerințele ce se impun pentru asigurarea accesibilității cunoștințelor transmise prin lecțiile de științe sociale, a înțelegerii lor temeinice.

Augustin Toda — Liceul nr. 5. Valoarea formativă a științelor sociale nu este secundară sau complementară, ci primordială și multilaterală. Este un adevăr de netăgăduit de care sintem cu toții convingși, de la care trebuie să pornim fiecare dintre noi. A ști să predăm marxismul în școală, din generație în generație, cred că este în primul rînd o problemă de competență și dăruire, de spirit militant și fermitate ideologică. Predării științelor sociale i se cere în același timp claritate ideologică, spirit angajant, combativitate, fondată pe argument și experiment, finalitate practică. Întrebarea este cum să reușești să îmbini toate acestea, cum să-ți organizezi predarea, lecțiile, pentru a răspunde acestor cerințe. Răspunsul socotesc a fi în parte acesta: o viziune modernă în predare, rigoare și acuitate științifică, argumentație teoretică și practică.

Red.: Fără îndoială, una din condițiile accesibilității disciplinelor sociale o constituie predarea lor modernă, în spiritul epocii, în spiritul dezvoltării întregului învățămînt. Cum vedeți dvs. însă modernizarea lecțiilor de științe sociale, avînd în vedere faptul că la aceste discipline se operează totuși cu noțiuni și concepte, cu principii și teze, că sintem totuși în sfera ideilor?

Masă rotundă

Augustin Toda: Pare poate mai greu pentru noi să modernizăm lecția de științe sociale. Este însă o părere falsă. Eu înțeleg însă prin modernizarea lecției de științe sociale cîteva lucruri care, respectate, asigură și accesibilitatea sa. Anume: pregătire politico-științifică, culturală la zi a profesorului; corelarea, conexiunea disciplinelor sociale cu celelalte discipline pentru realizarea unui sistem unitar de cunoștințe care să contribuie la pregătirea politico-ideologică și științifică a elevilor; corelarea dialectică a factorilor externi ai modernizării cu cei interni, afectivi; îmbinarea mijloacelor audio-vizuale moderne cu metodele clasice de predare în direcția structurării mijloacelor și a tehnicilor folosirii acestor mijloace în predare. Îmbinarea acestor elemente trebuie să aibă drept obiectiv corelarea dialectică dintre conținut și formă, dintre afectiv și intelectual, dintre formativ și informativ, în scopul de a cultiva la elevi interesul pentru cunoașterea științifică și dialectică a realității. Acestea ar fi cîteva elemente.

Red.: Într-un cuvînt este vorba despre o modernizare de structură, de sistem, de concepție. O modernizare cerebrală i-aș zice, care vizează în special intelectul.

Nicolae Roșuț — Liceul pedagogic: Doresc să mă refer și eu

la problema ridicată de colegul meu, intrucît o consider esențială. Se folosește în ultima vreme foarte mult cuvîntul modernizare și este foarte bine că se folosește; fără aceasta nu se poate aștepta dezvoltarea nici un domeniu. Mai puțin cred că se înțelege clar ce presupune aceasta. Există printre profesori optica, firește eronată, că modernizarea începe cu mijloacele și se termină (în cazul în care nu se oprește doar la mijloace) cu conținutul. De aici se naște și ideea că dacă, de pildă, ți-ai organizat un cabinet de științe sociale și l-ai dotat cu aparate, piese, planșe în zeci de exemplare ai rezolvat problema modernizării predării acestor discipline. Este o înțelegere, o rezolvare formală, trunchiată, cu care, din păcate, mai păcătuiesc unii profesori. Așa cum s-a subliniat în discuția noastră, modernizarea este în primul și în primul rînd o problemă de conținut. Crearea cabinetului de științe sociale nu vine atît din necesitatea de a avea un auxiliar tehnic în predare, cît din aceea de a-l integra în conținutul predării ca pe un instrument de lucru, de muncă intelectuală. Gîndit, conceput și realizat astfel, cabinetul devine unul din elementele principale ale modernizării lecției, care asigură elevului o ambianță propice studiului, cercetării și înțelegerii, un loc unde învață să cunoască, să gîndească, să opereze cu judecăți, cu ipoteze.

Red.: Aș propune să ne oprim asupra cabinetului de științe sociale ca unul din factorii ce asigură modernizarea predării, accesibilitatea lecțiilor de științe sociale. Aceasta, deoarece există încă opinii diferite nu numai în privința modului de organizare a cabinetului, cît mai ales, în posibilitățile, în potențele formative și educative pe care acesta le are, în aportul său la modernizarea predării. Am constatat, de pildă, că după aproape doi ani de la crearea, unii profesori nu sînt încă edificați asupra a ceea ce trebuie să fie și să cuprindă cabinetul, asupra rolului său în ansamblul mijloacelor de instrucție și educație ale școlii. Se așteaptă pe alocuri, conform unei practici comode, instrucțiuni detaliate care să indice exact ce să cuprindă un cabinet, cîte planșe, aparate etc., cum și cînd trebuie ele folosite. Constituind, așa cum se arăta aici, un instrument de lucru, cabinetul trebuie să poarte în detaliile sale pecetea personalității profes-

MONICA VERDEȘ

(Continuare în pag. a VI a)

PREGĂTIREA UNIVERSITARĂ ȘI CERINȚELE ȘCOLII

**Relația dintre programa
de învățământ superior și cea
din școlile de cultură generală**

In numărul anterior al „Tribunei școlii” am găzduit o dezbatere asupra orientării psihologice a studenților ce urmează să devină profesori. De data aceasta, subiectul convorbirii noastre îl constituie raportul dintre pregătirea științifică generală a studenților în facultate și programa școlară din învățământul de cultură generală.

Au participat la discuție profesori din municipiul Ploiești, absolvenți ai Universității după 1969: Luminița Niculescu (limba engleză), de la Liceul nr. 1; Florica Tănase (limba franceză) de la Școala generală nr. 8; Irimela Marian (limba și literatura română), de la Centrul școlar de chimie; Ion Pascariu (matematică), de la Școala generală nr. 13; Ruxandra Bojin (limba franceză), de la Școala generală nr. 21.

Red.: Din investigațiile noastre, profesorii care au absolvit facultatea în ultimii cîțiva ani sînt mulțumiți de pregătirea științifică, primită în universitate, în cadrul disciplinei de învățământ studiate. Totuși, unii colegi au exprimat și anumite rezerve, chiar în această privință...

L. Niculescu: Că la capitolul orientare psihopedagogică învățământul nostru este încă deficitar, s-a văzut din discuția cu profesorii din Iași, publicată recent în „Tribuna școlii”, la ale cărei concluzii subscriem și noi. Sînt însă obiecții de făcut și la pregătirea științifică primită în cadrul disciplinei pentru care am optat. De pildă, eu am terminat facultatea de limbă engleză. Credeți-mă: după 5 ani de studiu, cunoșteam mai bine engleza arhaică, decît cea curentă, contemporană. Anul trecut am fost în Anglia. Interlocutorii mei de acolo au socotit exprimarea mea „prețioasă”, o engleză à la Oxford! Era vădit, pentru ei, efortul meu de a construi frazele în sensul textelor literare studiate. Or, noi nu această limbă, oarecum de salon, trebuie s-o transmitem elevilor, ci pe cea uzuală, comercială, industrială, curentă adică.

F. Tănase: Eu predau limba franceză la clasele I—IV. Mă izbesc de același neajuns. La elevii mici, ar trebui să folosim cît mai mult conversația în limba curentă, mai ales la vîrsta cînd încă nu sînt consolidate noțiunile de gramatică maternă.

Red.: Și ce vă împiedică să conversați cu ei?

F. Tănase: Chiar și fac acest lucru. Școlile noastre însă nu dispun de texte dialogate suficiente și variate, nici de mijloace audio-vizuale în măsura nevoilor. Noi însă, în facultate, am avut prea puțin acces la asemenea mijloace, la laboratoare fonice, pentru a deprinde bine limba pe care urma s-o predăm. Adoi, în facultate se ocupă prea mult timp cu studiul gramaticii istorice, al evoluției scrierii etimologice, al literaturii vechi... Aș face o propunere: să existe, în fiecare institut de învățământ superior, două secții. Una pentru profesori și alta pentru cercetători. Să nu fie înțeleasă greșit. Asta nu înseamnă că profesorii trebuie să știe mai puțin. Programa pentru ei însă trebuie să aibă în vedere, în mai mare măsură, pro-

grama școlilor de cultură generală, adică învățarea unei limbi vorbite azi.

Red.: Problema racordării programei învățământului superior cu cerințele școlii de cultură generală nu se pune la toate disciplinele de învățământ?

I. Pascariu: Desigur! Eu sînt profesor de matematică; și la obiectul meu, lucrurile stau la fel. În facultate am învățat, între altele: despre ecuațiile fizicii matematice (predate și la cursul de mecanică teoretică); geometrie diferențială (suplinită de cursul de analiză matematică și funcțională); sisteme logice — cu care nu ne întîlnim nici în liceu. În schimb, n-am învățat logica propozițiilor și a predicatelor, care se predau în clasa a XII-a; de asemenea, n-am învățat metodele de rezolvare a problemelor de aritmetică, atît de necesare în școala (figurativă, comparativă, a falsei ipoteze, a drumului înapoi). Toate acestea ni le-am însușit studiînd metodici, ori de la colegii mai vîrstnici, în practica la catedră. Socotesc necesar, în facultate, și un curs de desen, reclamat de predarea geometriei în spațiu (construcții geometrice, racordări, secțiuni în poliedre, secțiuni conice, desen proiectiv). S-ar găsi timp pentru ele, dacă s-ar elimina paralelismele din învățământul superior și dacă programa de aici ar ține mai mult seama de programa din învățământul de cultură generală.

I. Marian: La limba și literatura română, situația e cam la fel. De pildă, în anul I ni s-a predat un curs de slavistică, în timo ce disciplinele psihopedagogice au fost și puține, și prea generale: un curs de filologie, dublat de un altul de lingvistică romanică... Am făcut gramatică istorică, dar puține analize pe texte contemporane și deloc analize literare, cum se cer în școală: nu ni s-a predat nici un curs de punctuație-ortografică. Firește, e bine să știm cît mai mult, dar se uită că pregătirea trebuie să fie funcțională.

Red.: Ce alte propuneri ați dori să faceți în vederea îmbunătățirii programei de învățământ universitar pentru viitorii profesori?

R. Bojin: În afară de ce s-a spus, eu sînt de părere că studenții de la limbile moderne ar trebui să frecventeze un curs de fonetică, în labora-

torul fonic, pe cel puțin durată de doi ani de studiu. De asemenea, tinerii profesori să poată participa la cursurile de vară, de specializare, de la Brașov, încă din primul an de după absolvirea facultății și nu abia după examenul de definitivat. De ce această interdicție, cînd tocmai ei au nevoie de un ajutor în plus? Țin să subliniez și eu, ca și colegii mei: nu ne plîngem că în facultate învățăm prea mult. Reproșăm însă, învățământului superior, că neglijează laturile practice ale sarcinilor noastre de la catedră, neținînd seama, cum s-a spus, cît ar fi necesar, de conținutul programei din școala de cultură generală.

Concluziile ce se desprind din discuția cu interlocutorii noștri ar fi, prin urmare: programa institutelor de învățământ superior să fie mai bine corelată cu aceea din școala generală: eventual să se constituie, în facultăți, o secție pentru viitorii profesori, cu o programă diferențiată; să fie eliminate paralelismele și suprapunerile dintre cursuri; să se atenueze caracterul general, descriptiv, istoric al altora. Să se aibă în vedere, asadar, mai mult decît pînă acum, apropierea învățământului superior de nevoile școlii. În ultimă instanță, ale vieții practice.

HRISTU CĂNDROVEANU

Numărul pe octombrie al revistei „Învățămîntul profesional și tehnic” continuă linia ascendentă începută în urmă cu cîteva luni: o frumoasă ființă grafică, articole substanțiale, variate și bine scrise.

Spicium din sumar: „Itinerar în lumea profesiunilor” (partea a II-a) — un ghid pus la îndemîna profesorilor dirigînti, prin care sînt recomandate, de această dată, meserii din domeniile metalurgie și chimie, cu centrele școlare din rețelele respective. „Ucenicul — tovarășul meu de muncă”, anchetă realizată de Ion Mihăescu, la care răspund oameni ai muncii cu o bogată experiență profesională; „Directorul de școală, un adevărat director de fabrică” — raid întreprins de Mircea Rosoga prin fabrici din mai multe orașe ale țării; „Școala și uzina” — dialog între reprezentanți din județul Vilcea ai celor doi poli spre care gravitează elevii școlii profesionale etc.

Revista cuprinde, ca de obicei, rubricile: „De peste hotare”, „Biblioteca”, „Dialog cu cititorii”, „Calendar”.

Casa corpului didactic a județului Neamț a organizat o serie de acțiuni cu caracter politic și metodic-științific dedicate celei de a XXV-a aniversări a republicii.

Astfel, la Liceul de chimie și la Liceul forestier din Piatra-Neamț, profesorul N. Acrișmăreț, șeful Secției de propagandă a Comitetului județean Neamț al P.C.R., a organizat dezbaterile „Locul și rolul informării politice în sistemul educativ”; iar profesorii Gh. Călărășu — șef de catedră — și S. Bălănescu — documentarist la Casa corpului didactic — „Metodica utilizării materialelor care reflectă realizările județului Neamț în activitatea instructiv-educativă” în cadrul Cabinețului județean de partid.

Expunerile profesorilor S. Burculeț, director al Casei corpului didactic, și S. Bălănescu despre „Semnificația politică și educativă a conceptelor: inițiativă, spirit creator, dăruire în muncă, demnitate și echitate socialistă”, „Probleme ale modernizării învățământului”, au fost prezentate la școlile generale de 10 ani nr. 4 și nr. 8 din Piatra Neamț, precum și la cele din Tîbucani, Brusturi—Drăgănești, Gherăiești și Zănești.

O delegație de cadre didactice din Tolbuhin (R.P. Bulgaria) a vizitat, zilele trecute, două instituții școlare din orașul Medgidia: Liceul nr. 2 și Școala generală nr. 6. Această vizită a constituit un fructuos schimb de experiență între slujitorii școlii din Tolbuhin și Medgidia, care au discutat despre specificul organizării învățământului de cultură generală din țările lor, despre modernizarea procesului instructiv-educativ. În sfera dialogului care s-a angajat au intrat, de asemenea, problemele orientării școlare și profesionale, activitatea extrascolară a elevilor, felul în care practica tehnico-productivă contribuie nemijlocit la educarea prin și pentru muncă a elevilor. Oaspeții au vizitat laboratoarele, atelierelor și, la Școala generală nr. 6, cabinetele pe specialități. În încheierea vizitei, cei 26 de profesori bulgari și-au manifestat dorința continuării unor astfel de întîlniri, invitînd un grup de profesori români din Medgidia să viziteze instituții școlare similare din orașul Tolbuhin (Prof. Virgil Mocanu, Liceul nr. 2, Medgidia).

Institutul de științe pedagogice a elaborat, scrisoarea metodică: „Planificări orientative la obiectele și disciplinele prevăzute în planul de învățământ și programa școlară pentru clasa I. Recomandări pentru învățători” (preț, 2,50 lei) publicată în Revista de pedagogie.

Școlile își pot procura lucrarea adresîndu-se redacției „Revistei de pedagogie”, str. Sf. Apostoli nr. 14, sector 6, București.

În satul Obirșa — renumit centru tradițional al ceramicii din Țara Zarandului — în una din sălile școlii, a luat ființă un atractiv punct muzeistic.

Inițiatori au fost învățătorii Nicolae Tămăș și Mircea Belea, directorul Căminului cultural din comuna Tomești (de care aparține și satul Obirșa), acțiune la care și-au dat sprijinul și specialiștii Muzeului de arheologie din Deva.

Vizitatorii admiră obiecte vechi de ceramică, instrumente care s-au folosit și se folosesc în prelucrarea ceramicii. Printre celelalte exponate ale acestui punct muzeistic, amintim: roata cu fus de lemn, rîșnița, lavița, oale, ulcioare, cană cu toartă folosită la transportul mîncării la cîmp, anoi setare din urmă cu peste 100 de ani (Ion Coțo).

„Cercul literar” al Școlii generale nr. 18 din Sibiu a închinat o șezătoare literară marelui om politic, istoric, scriitor și gînditor democrat-revoluționar N. Bălăcescu.

Elevii au prezentat scurte comunicări despre viața și activitatea revoluționară a lui Nicolae Bălăcescu, s-a făcut prezentarea cărții „România sub Mihai Voievod-Viteazul” și s-au prezentat referate despre locul marelui luptător pașoptist în istoria și cultura noastră.

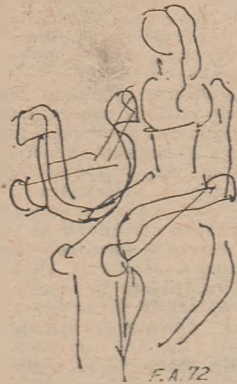
După audierea de fragmente selecționate din opera lui Bălăcescu, un grup de elevi și eleve au interpretat ultimul tablou din drama „Bălăcescu”, de Camil Petrescu.

Corelarea cunoștințelor

Coborârea vârstei de școlarizare de la 7 ani la 6 ani a impus restructurarea, desigur pe baze obiective, a modului de organizare și desfășurare a primei perioade din activitatea școlară. Astfel, unele obiecte de învățământ de la grădiniță (grupa mare 6-7 ani) au fost transferate la clasa I, menținându-se sarcinile specifice acestora, dar adaptându-se noilor condiții create, specifice școlii. Aceste obiecte sînt: „cunoașterea mediului înconjurător” și, în nemijlocită legătură cu aceasta, „dezvoltarea vorbirii”. Între aceste discipline se stabilește, deci, aprioric o strînsă legătură, iar corelarea lor în procesul de învățământ a constituit una din preocupările noastre majore.

Pentru ca sarcinile celor două discipline școlare să nu se suprapună, am considerat că este necesară stabilirea mai precisă a obiectivelor urmărite atît pentru activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător, cît și pentru activitățile de dezvoltare a vorbirii. Pentru cunoașterea mediului înconjurător am început cu ceea ce era mai apropiat, mai accesibil copiilor. Dezvoltarea vorbirii reia reprezentările, noțiunile și cunoștințele obținute pe această cale directă, în contexte operaționale diferite.

Pentru a face cunoscute copiilor unele aspecte din mediul cel mai apropiat, am organizat, încă în primele zile de școală, observarea școlii cu scopul cunoașterii încăperilor și destinațiile fiecăreia, mobi-

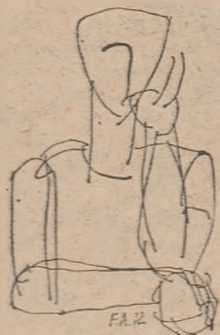
F.A. 72

lierul, colectivul de elevi, colectivul didactic etc. Această activitate a permis introducerea în limbajul copiilor de 6 ani a unor cuvinte ca: laborator, atelier școlar, bibliotecă, secretariat etc., cuvinte care au fost apoi folosite și în activitatea de dezvoltare a vorbirii. Vizitînd grădina de legume în anotimpul toamnă, am cules un material lexical bogat pe care l-am valorificat în lecția de convorbire „Munca oamenilor în anotimpul toamnă”. În vizita la șantierul de construcții, copiii au cunoscut denumirea materialelor specifice acestui sector de activitate, ca: tencuială, cărămidă, var, ciment; a unor unelte: mistrie, roabă, șelă; a unor categorii de muncitori: zidari,

zugravi, timplari; a muncilor îndeplinite de aceștia: zidit, zugrăvit, urcat (cocoșat), străjuit.

Astfel, avînd la îndemînă materialul lexical necesar, din orele de cunoaștere a mediului înconjurător, elevii au reușit să folosească în context noi cuvinte și expresii, cu ajutorul cărora nu numai că li s-au lărgit posibilitățile de exprimare, dar s-a contribuit și la conturarea unei gândiri intuitiv-abstracte.

Inv. AURELIA PIRLEA
Cluj

F.A. 2

Un manual al profesorului

S-au emis păreri contradictorii despre necesitatea unui manual special pentru profesori. În unele țări europene au și apărut, experimental, unele manuale de acest gen. Din experiența noastră didactică și din cerințele exprimate de numeroși profesori, îndeosebi tineri, rezultă că este necesar ca profesorii de limba și literatura română să aibă un manual al lor, diferit de cel al elevilor. Un asemenea manual ar trebui să fie un intermediar între programele școlare, manualele pentru elevi, diversele surse de documentare (studii și lucrări noi, restrinse sau mai ample, de critică literară, estetică, lingvistică, oficială, academice sau particulare, monografii, micromonografii etc.) și metodicile predării limbii și literaturii. Manualul acesta ar oferi profesorului sugestii, îndrumări de ordin informativ, metodic și educațional în organizarea și desfășurarea lecțiilor de limba și literatura română, în lumina noilor concepții didactice privind perfecționarea și modernizarea învățămîntului. Adresîndu-se profesorilor din școala generală, din licee de cultură generală de specialitate și pedagogice, manualul ar trebui să aibă secțiuni pentru ramificațiile, categoriile și părțile mari ale studiului limbii și literaturii.

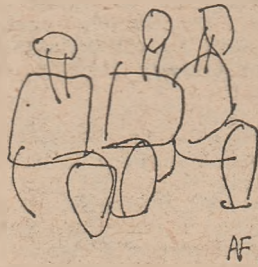
Conceput în acest fel, un asemenea manual ar ajuta pe toți profesorii, fără a fi un șablon, ar sugera diferite soluții, ar ușura munca profesorului în organizarea și conducerea lecțiilor.

Prof. IULIAN GHITĂ
și MIHAIL ANDREI
Bacău

Geologie istorică

Reintroducerea studiului geologiei în programa de biologie, începînd din anul școlar trecut, a fost o necesitate simțită de cei care lucrăm la catedră, cu atît mai mult cu cît geologia, alături de biologia generală, este disciplina de bază care contribuie la clarificarea evoluției viețuitoarelor, la formarea concepției materialist-dialectice evoluționiste a elevilor. Pentru a evita memorarea mecanică a noțiunilor de geologie istorică elevii trebuie să posedă, în mod obligatoriu, noțiuni de sistematice a regnului vegetal și a regnului animal. Sînt oare suficiente noțiunile de sistematice dobîndite de elevi în clasele IV, V, VI ale școlii generale? Desigur, nu sînt suficiente, mai ales că din pușinul cît au învățat, au uitat totul. Avînd în vedere cele arătate, înainte de a trece la studiul vieții în decursul erelor geologice, am organizat lecții de sistematice vegetală și animală, ajutîndu-i pe elevi să cunoască, cu ajutorul materialului didactic, principalele grupe de plante și animale actuale, în ordinea lor evolutivă, să facă cunoștință cu unitățile sistematice (taxonomice) și cu sfera lor de cuprindere.

Cum ar putea elevii să înțeleagă noțiuni ca cele de: criptogame vasculare, fanerogame, gimnosperme, angiosperme, monocotiledonate, foraminifere, brachiopode, gasteropode etc. (forme fosile), dacă nu le cunosc pe cele actuale? Programa permite, prin numărul de ore destinate fiecărei ere geologice, să se studieze formele de viețuitoare caracteristice pentru fiecare perioadă geologică. La

AF.

încheierea studiului geologiei istorice elevii vor avea, în felul acesta, un tablou clar privind apariția diferitelor grupe de plante, precum și cu apariția diferitelor grupe de animale nevertebrate și vertebrate.

Materialul natural prezentat elevilor spre observare și descriere, chiar cu mai multe forme decît cele prevăzute în programă, dar care se găsesc în colecția școlii și la recoltarea cărora au contribuit și elevii, ajută la dezvoltarea spiritului de observație, a puterii de analiză și sinteză, a creativității și mobilității gândirii elevilor, cu condiția ca observațiile să fie bine organizate și conduse.

Prof. emerit
ISA I. GHEORGHE
Dej

La semnalul revistei

**Liniștea
a fost
restabilită**

În legătură cu articolul „Impasibilitate alarmantă” apărut în „Tribuna școlii” din 4 noiembrie a.c., primim din partea I.M.B. — Serviciul judiciar al Ministerului de Interne, următorul răspuns:

„Avînd în vedere cele inserate în articolul respectiv, conducerea Inspectoratului Municipiului București al Ministerului de Interne a dispus efectuarea unor verificări, cu care ocazie s-a stabilit că sesizările adresate Circumscripției 9 miliție în cursul

anului 1972 de către Școala generală nr. 88 au fost întemeiate, fapt pentru care au fost luate măsuri de identificare a elementelor care tulbură buna desfășurare a programului de învățământ la școala sus-amintită.

În viitor, organele noastre vor avea în atenție menținerea ordinii și liniștei în preajma Școlii generale nr. 88, iar, cu sprijinul conducerii școlii respective, Circumscripția 9 miliție va organiza, periodic, acțiuni de identificare și reprimare a elementelor huli-ganice care-și fac apariția și deranjează programul de instruire a elevilor”. Semnează șeful Serviciului judiciar din cadrul I.M.B.

Adeseori, în avalanșa de scrisori care sosesc în redacție din toate colțurile țării, se înfiripă adevărate dialoguri mute între oameni care nu se cunosc și nu s-au văzut vreodată. Intrucît toate aceste scrisori izvorăsc din aceeași dorință generoasă de mai bine pentru învățămîntul românesc oferim, în acest număr, rubrica de față celor ce-și vorbesc de la distanță, fără să se știe, facilitînd dialogul dintre ei, prin spicuri din rîndurile adresate redacției.

Iată o replică din emoționanta scrisoare pe care ne-o trimite prof. Traian Mirzea din Sighișoara:

— Atmosfera tensională, amenințările, teroarea morală menținută în unele școli de directori care sînt pentru unii mumi și pentru alții ciumă, care cer rezultate cu orice preț, nu admit critica, nu știu sau nu vor să știe că un conducător de unitate socialistă trebuie să fie un coordonator corect, un colaborator sincer al cadrelor didactice, un stimulator, și nu pot crea climatul necesar bunei desfășurări a procesului instructiv-educativ. Această atmosferă tensională poate fi ușor transferată în clasă, ridicînd obstacole între educatori și elevi.

Nu știm — și am dori să aflăm — la care școală anume se referă corespondentul nostru, unde, cine sînt acei directori despotici, fiindcă avem datoria profesională de a demasca astfel de atitudini abuzive. Este limpede pentru oricine că atari manifestări sînt intolerabile din partea oricui, cu atît mai mult din partea unui conducător și cu atît mai mult într-o școală, instituție destinată prin excelență educației, o instituție unde fiecare salariat trebuie să fie o pildă de conduită pentru elevi. De altfel, la noi în țară, calitățile morale și profesionale pe care trebuie să le aibă un conducător sînt consemnate în articole de lege.

Într-adevăr, așa cum spunea totuși Mirzea, directorul trebuie să fie un coordonator corect, un colaborator sincer al cadrelor didactice”. Și pentru a întări și aprofunda această idee, adăugăm o replică spicuită dintr-o scrisoare a profesorului D. Angelescu din Tirgoviste.

În zilele noastre, școala a devenit un adevărat laborator de creație. În acest laborator, după părerea mea, viitorul este directorul, care, prin competența sa morală și profesională asigură creșterea permanentă a calității muncii, în așa fel ca produsul finit să întrecă cele mai mari performanțe. Cel mai elementar calcul ne obligă să înțelegem că „acest șef de laborator” trebuie să fie omul cel mai calificat din colectiv, în fruntea listei de valori și nu la sfîrșitul ei, deoarece are obligația morală și politică să vegheze la creșterea calității învățămîntului în raport cu noile exigențe ale contemporaneității.

D. DUNĂREANU

**Preferati abonamentele
pe termen lung!**

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1973. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme și fără întrepreri a revistei noastre, atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

★

La pagina VII (8) din suplimentul „Științe sociale”, cadrele didactice interesate pot găsi programa de „Probleme ale construcției socialiste” pentru susținerea examenelor de gradele II și I (educatoare, învățători și profesori).

Metode moderne de informare colectivă

În actuala revoluție tehnico-științifică, conjugată cu dezvoltarea puternică a culturii și artelor, selecția și însușirea cunoștințelor devine o problemă stringentă, dar grea.

Dificultatea de a întâmpina cu succes fluxul mondial enorm de informații și de a reține ceea ce rămâne esențial se poate reduce considerabil dacă beneficiarii se împart în grupe având un profil tip de cerințe. Informarea colectivă presupune o deplasare a selecției materialului de la individ la un centru de prelucrare și reemitere. Individul, oricât de abil, se degrează de timpul necesar pentru trecerea în revistă a purtătorilor de informații în vederea unei selecții a lucrărilor care îl interesează îndeaproape. În același timp, un centru care transmite informații pentru multe colective poate să asigure o examinare și evaluare mai temeinică a materialelor, respectiv să cuprindă un orizont mult mai larg decât un individ.

Desigur, metodele și mijloacele utilizate într-un caz și altul sînt diferite. În cele ce urmează vom pune accentul pe metodele destinate informării colectivelor de beneficiari. Așa cum afirma F. Engels, fiecare generație își va crea mijloacele necesare pentru rezolvarea marilor probleme cu care va fi confruntată. Era deci de prevăzut că generația revoluției tehnico-științifice își va elabora metodele și va fabrica mijloacele necesare pentru împlinirea dificultăților de informare. Depinde de noi toți să le introducem și să le aplicăm.

Cunoașterea acestor metode moderne va fi utilă nu numai cadrelor didactice și cercetătorilor, dar și tineretului studios, deoarece cerințele de informare nu se deosebesc în ceea ce privește disciplina, ci numai în nivelul de adîncire a conținutului.

Organe și activități

Dacă restrîngem noțiunea de informare la acțiunea de transfer al unor cunoștințe utile din punct de vedere profesional, putem să consemnăm o evoluție spre eficiență crescîndă a metodelor respective. Acum 300 de ani singura posibilitate de a transfera informații în afară de contactul verbal direct era scrisul. De aceea, admirăm în colecțiile marilor biblioteci scrisorile celebre ale unor savanți către colegii lor de pe alte continente, monumente de abnegație și de solidaritate, în care se comunicau sfaturi concrete în vederea obținerii unor rezultate și mai bune. În cazul cărților, de 3 secole cititorii frecvenți sînt confrunțați cu aceeași dilemă: masa crescîndă a colecțiilor și a aparițiilor bibliotecii, ceea ce nu le permite să citească tot ce vor sau trebuie să citească. Aceeași situație o întîlnim și în cazul revistelor de specialitate. Numărul acestora a crescut în ultimele secole cu un factor de înzecire în fiecare 50 de ani, ajungînd în prezent probabil la peste 40.000. În reviste de specialitate se publică anual circa 2,5 milioane articole. Rezultă clar că trebuiau găsite metode pentru soluționarea acestei crize prelungea a informării.

Primul pas a fost introducerea, începînd din 1830, a revistelor referative, apoi a celor signalitice. Acestea publicau titluri bibliografice și scurte rezumate ale lucrărilor originale și ușurau descoperirea acelor titluri care merită să fie citite, respectiv trebuie să fie studiate în amănunțime. Au urmat începuturile unei activități de informare în bi-

blioteci mari sau de specialitate, prin publicarea titlurilor de cărți intrate și a numerelor de revistă. În sfîrșit, serviciile de informație din biblioteci au ajuns, după o dezvoltare dinamică, să manifeste tendințe de desprindere de administrația bibliotecilor. Astfel au apărut centrele de informare și documentare de ramură cu sarcina de a livra informații curente sau retrospective prin publicații numite secundare (signalitice și referative) și prin prestare de sarcini de informare (bibliografii pe temă). În sfîrșit, aceste centre au trecut la întocmirea de „documentare”, adică de sinteze asupra progreselor realizate într-un sector de activitate în ultimii ani. Astfel de materiale informative se numesc pe drept cuvînt „terțiare”, ele livrînd informații și mai dense decît referatele unor lucrări separate.

În această fază, beneficiarii au început să pretindă ca să li se livreze pe masa de lucru materiale secundare sau terțiare, pertinente cu profilul lor de cercetare. Chiar și pretenții de acest fel au fost satisfăcute prin sistemul de diseminare selectivă a informației, care permite selectarea din revistele secundare a materialelor axate pe un profil dat și transmiterea lor unor beneficiari de acest profil. Bineînțeles, pentru ca operațiile de grupare selectivă a materialelor să se poată efectua în condiții economice, se cere ca pe fiecare profil să existe cel puțin o sută de abonați.

Dacă extrapolăm aceste activități, în viitor vom ajunge să așteptăm realizarea unei rețele naționale și apoi internaționale pentru transferul informațiilor de la surse (autori, materiale primare) la beneficiari, prin mijloacele cele mai diferite.

Metode

În centrele și serviciile de informare materialul primar intrat efectiv (care evident reprezintă doar o parte a totalității materialelor pe plan mondial în profilul respectiv) se prelucurează spre a se extrage elementele esențiale, ca titlu bibliografic, o adnotare scurtă, un rezumat tip. Cu această ocazie lucrările se identifică, se caracterizează, eventual se clasifică, cu scopul de a putea fi regăsite ușor din acumulari ordonate.

O metodă veche, creată de bibliotecari, prevede întocmirea „catalogului pe materii” din „fișe document” conținînd datele bibliografice și indicele corespunzător conținutului dînr-o clasificare, de exemplu clasificarea zecimală universală (C.Z.U.). Conform unei metode moderne mai răspîndite, se organizează un fișier inversat, ordonat alfabetic după cuvinte cheie sau „termeni” caracteristici. În fiecare fișier termenii se înscriu „adresele” documentelor pertinente și caracterizate în cursul „indexării” cu acel termen. Toți termenii se înscriu într-un vocabular în ordine alfabetică. Dintre termenii „asociați” (de exemplu, sinonimi) se alege unul denumit „descriptor” care reprezintă și pe ceilalți. Dacă descriptorii se grupează împreună cu termenii asociați de orice fel, de exemplu, termenii generici, mai specifici, omonimi, cu indicațiile necesare ale utilizării lor în procesul de indexare și regăsire, atunci vocabularul de descriptori se numește tezaur. Importanța majoră a tezaurilor rezidă în adaptarea lor nemîlîcitate la operațiile efectuate pe calculatoare electronice. Din acest motiv întocmirea vocabulelor de descriptori primează pentru automatizarea prelucrării pe calculatoare a informațiilor și trebuie urmărită cu perseverență. Contrar clasificării universale (C.Z.U.), limbajele de descriptori se adaptează mai bine în do-

menii rescrînse aflate într-o dinamică dezvoltare. Iată o sarcină importantă pentru toți specialiștii de seamă ai unui subdomeniu.

Operația de regăsire începe cu indexarea cererii, ca și a lucrărilor cu termeni sau descriptori prelevați din vocabularul utilizat: la indexare. Se scot din fișier fișele termenilor care intervin în cerere și se caută adresele al căror număr se află pe toate fișele-termen. Cu alte cuvinte, se stabilesc „coincidențe” pe fișele-termen selectate. Documentele respective coincid cu cererea de informare. Titlurile bibliografice respective se scot imediat din fișele-document, purtînd adresele coincidente.

Întreaga metodă — denumită „indexare coordonată” — permite regăsirea rapidă a informațiilor, în schimb cere operații mai complicate de identificare și indexare în comparație cu metodele clasice.

Sisteme

Complexul de prelucrare, acumulare și regăsire a informațiilor, avînd în mod caracteristic o intrare, elemente efectuînd anumite operații, legate între ele prin conexiuni direcționate, și o ieșire, se poate trata ca un sistem. De aici decurg avantaje considerabile. S-a dovedit nu numai temeinicia acestei afirmații, dar și faptul că sistemul informațional se aseamănă cu acel al calculatoarelor electronice. De aceea, nu trebuie să surprindă că acest instrument cibernetic, atît de caracteristic pentru actuala revoluție tehnico-științifică, este cel mai potrivit pentru a ușura sarcina grea de acumulare și de regăsire a informațiilor de orice fel.

Astfel, metoda indexării coordonate și organizarea unui sistem informațional apt pentru trecerea pe „ordinator” vor asigura în viitorul

apropiat înlăturarea dificultăților actuale în calea transferului ușor al informațiilor privind lucrările de specialitate, spre satisfacția cercetătorilor și creatorilor de noi informații.

Acad. AUREL AVRAMESCU

„COMPOZIȚIE”
DORINA FLOREA (10 ani) —
Școala generală, com. Vulturești,
Argeș

BREVIAȘ STIINȚIFIC

Locuințe anti-seismice

Un colectiv de ingineri din Moscova a elaborat un proiect de clădire pentru zonele bîntuite de cutremure. Pe baza proiectului, pentru prima oară în practica mondială, s-a construit, la Sevastopol, o casă de locuit cu cinci etaje, pe suporturi eliptici. Pentru reducerea șocurilor seismice, între fundatia și clădirea propriu-zisă au fost introduși suporturi eliptici, din ciment armat, care se rotește.

O strimtoare care se lărgeste

Strimtoarea Drake, ce desparte Antarctica de America de Sud, se lărgeste anual cu 6 mm. Geologii sovietici, care au observat și studiat fenomenul, îl explică pe baza ipotezei că între continentul de gheață și Țara de Foc se înalță continuu un lanț de munți submarini, care deplasează lent, spre interior, cele două țărături ale strimtoarei.

Centrală electrică

La Sirdaria, în Uzbekistan (Asia centrală sovietică) se construiește cea mai mare centrală electrică din

această regiune. Ea va produce anual 26 miliarde de kWh energie, depășind producția tuturor centralelor existente în Uzbekistan. Energia noii centrale va alimenta orașele și satele republicii, precum și alte republici unionale învecinate (Turkmenia, Kirghiză și Kazahă).

Observator geografic subpămîntean

În Tian San (Republica Sovietică Socialistă Kazahă) se apropie de sfîrșit construcția unui observator geofizic subpămîntean, care va transmite informații seismice despre modificările ce survin în cîmpurile magnetice, gravitaționale și electrice ale Pămîntului, ca și în fluxul caloric al planetei. Observatorul, situat la 30 de metri sub pămînt, va fi prima dintre cele trei stații seismice subpămîntene, proiectate a fi construite în această regiune.

Zămînt polimetalic

Un imens zăcămint de noduli polimetalici a fost descoperit de oceanograful sovietic în fundul Oceanului Pacific, într-o zonă situată între Ecuator și Insula Paștelui.

FĂCLII NESTINSE

„De timpuriu
am învățat că munca
e adevărata poezie“

De două ori laureat al Premiului de Stat, autor al atitor poezii cite sînt cuprinse în cele treizeci de volume cu care a îmbogățit lirica românească, poetul Mihai Beniuc e de mai bine de patruzeci de ani profesor de psihologie în învățămîntul nostru superior, consacrat, ca mod al muncii sale creatoare, cu două titluri care sînt autentice hrisoave de înnoțire: academician și Erou al Muncii Socialiste al patriei noastre.

Tăran, — rămas țaran sadea — poetul și profesorul universitar Mihai Beniuc a acceptat să depene de pe virtelnița amintirilor citeva episoade cu adevărat poleite, prețioase secvențe din începuturile sale didactice.

De astă dată, ne povestește fostul elev...

— Învățătorul de alfabet și, apoi, dascălița din clasele în care încep să ai o conștiință de elev au sădit în mine, acolo, la școala sătească din Sebiș, dorul pentru carte, pentru cunoaștere.

Iar în anii școlii secundare, la Arad, am avut norocul să-l am profesor de limbă română pe însuși poetul A. T. Stamatiaș, căruia îi datoriez nu numai deslușirea mea lirică, dar chiar și începutul formării mele într-ale poeziei, de bine ce mi-a dat, în același timp, certitudinea încrederii în mine însumi, că voi deveni poet.

Ascanie Crișan, profesor de matematică și fizică, în același timp și director al liceului, rămîne, de asemenea, neșters în amintirea mea, drept părintele căruia multe generații de elevi trebuie să-i poarte recunoștință, căci se dovedise om și pedagog, care judeca, deopotrivă, cu mintea și cu inima, organizându-ne atunci viața noastră, cît mai lipsită de nevoi, cu toate că ele se iveau mereu multe și din plin, și tot mai grele...

La Universitate, la Cluj, cei doi mari profesori ai vieții mele studențești au fost Ștefănescu-Goangă și Virgil Bărbat, primul, de filozofie, iar celălalt, de sociologie, ambii cărturari la dimensiune de veritabili savanți, mi-au călăuzit simțirea și gândirea pentru a îmbrățișa cariera pedagogică în care m-am dăruit psihologiei, funcționînd astăzi la catedra de psihologie animală comparată de la Facultatea de filozofie a Universității din București.

...Închid ochii și privesc pe drumul parcurs; prin desigurul anilor

mi reapar clipele copilăriei, cu figurile luminoase ale părinților mei, satul, școala mea din Sebiș, cu zidurile, cu elevii din vremea sa, cu larma voioșiei recreațiilor cu copii neastîmpărați în joaca lor, cu dascălii mei de atunci...

...Apoi anii gimnaziului și ai liceului de la Arad, Universitatea din Cluj, maiestuoasă, și, în etapa finală, cea din Germania, unde mi-am trecut doctoratul în filozofie.

O viață de om parcursă în școli, în bănci de clasă, pe taburete de laborator, în amfiteatre și la catedre...

...Privesc neconținut în urmă, de unde am plecat, din sărăcia casei natale de la Sebiș, pe unde am trecut apoi și unde am ajuns: între zidurile prestigioase ale Universității din București și, în apoteoză, sub cupola areopagului academic.

Parcurs tomuri și memorez volumul experienței pe care am trăit-o de-a lungul unei vieți căreia-i mai lipsesc doar doi ani ca să adune șase decenii de prezență în lumea școlii, de cînd am pășit pragul școlii primare de la Sebiș, atunci copil neștiutor care avea să-i devină școlar de abecedar...

— Și la ce concluzie ați ajuns, după parcurgerea acestui drum lung și, se-nțelege, nu întotdeauna neted?

— Că ceea ce m-au învățat dascălii mei de la Sebiș, cei de început, și-a păstrat valoare de fundament în care cel mai prețios atribut rămîne omenia și, neîndoios, respectul pentru om și drepturile lui.

V. FIROIU

Se țes visele

VIVANT PROFESSORES

MIHAIL DRAGOMIRESCU

Profesorul cu care eram în continuă dispută, deși îl simpatizam, era neobositul Mihail Dragomirescu, sau, cum îi spuneau toți studenții, Mihailache. Cursul lui de literatură era totdeauna viu, urmat cu interes și deseori combătut, în săli pline de un variat auditoriu. Principiile lui critice ni se păreau abstracte și mai mult o piedică în aplicarea lor, în analiza literară a operelor alese, fie ale scriitorilor români, fie ale celor din diferite alte literaturi.

Profesorul Dragomirescu ne atrăgea atenția asupra celor mai noi creații literare, discutîndu-le cu noi pe larg în seminarul condus de el. Pe lângă studenți, mai asistau și alte persoane, cum ar fi scriitori tineri. Odată, l-am văzut printre asistenți și pe Ion Minulescu. Atmosfera seminarului nu era decît prelungirea cenaclului literar pe care-l conducea ca director al revistei *Convorbiri Critice*, chiar la el acasă, într-un spirit de largă libertate. În această privință, pe profesor nu-l interesa decît valoarea operei analizate, fiind totdeauna de bună-credință. Tinerețutul, în general, îl simpatiza, iar el îl încuraja și nu era supărat niciodată, chiar cînd era contrazis.

După ce am terminat facultatea, în timpul primului război mondial, fiind refugiat în Iași, am auzit că profesorul își ținea cursul într-o sală a universității de acolo. Ca să mai tră-

iesc anii de studenție, m-am prezentat și eu la cursul său, așezîndu-mă chiar în banca întâi. Profesorul, știindu-mă că am fost student neastîmpărat, m-a privit tot timpul intrigat. La sfîrșitul cursului, a coborît de pe catedră, a venit lingă banca mea și mi-a spus confidențial:

— Ce cauți aici? Ce mai pui la cale?

Iar eu i-am răspuns, cu duioșie în glas, că mi s-a făcut dor de universitate și de cursul său. Dar profesorul mi-a răspuns rîzînd că nu crede și, la protestele mele sincere, mi-a dat mina ca unui nepot și astfel ne-am despărțit. După război, l-am mai văzut la facultatea din București, unde m-a primit cu drag și mi-a dăruit un volum cu un roman al său. Inima sa de om bun și simțitor ne-a făcut pe toți studenții, foștii lui elevi, să vorbim cu drag între noi, despre el, înduioșîndu-ne la amintirea lui.

Atît Mihail Dragomirescu, cît și C. Rădulescu-Motru fuseseră pe vremuri alături de Titu Maiorescu, dar, temperamente deosebite, s-au despărțit de el. Era și firesc. Ei erau legați sufletește de tineret și se simțeau bine împreună cu studenții. În schimb, Titu Maiorescu ținea să apară în fața noastră cu o aureolă ce se cerea admirată.

MIHAIL CRUCEANU

Pedagogie matematică

Matematica e ca urcușul pe munte. Efortul este răsplătit de priveliști mărețe. Ca și pe munte, ascensiunile în matematică sînt frumoase dacă nu ești obsedat doar de locul unde vrei să ajungi și dacă ești în stare să savurezi tot ceea ce întîlnești pe parcurs.

Dacă la capătul mai multor ore de clasă, de curs sau seminar, mai mulți zeci de pagini de manual, nu ai acumulat nici o nedumerire, nu ți-ai pus nici o problemă, este cazul să intri în stare de alarmă. Probabil că stilul tău de lucru e defectuos, exigența ta e redusă. Discursul matematic are totdeauna un caracter deschis, generator de întrebări. A învăța să te nedumerești este lucrul cel mai important. Restul vine aproape ca un corolar.

Păstrează-ți în orice condiții luciditatea necesară unei priviri critice. Fii faț de un text matematic ca un defectiv care suspectează totul. Aceasta e singura stare de spirit care poate duce la o înțelegere adîncă a faptelor matematice și poate genera idei noi.

Nu accepta o afirmație numai pentru că e rostită de la catedră. E cel mai mare respect pe care-l poți arăta profesorilor tăi; marea lor satisfacție este de a vedea că au dezvoltat la elevii și studenții lor același tip de exigență pe care ei îl practică față de studenții sau elevi.

A verifica o teoremă este una. A ajunge la ea este cu totul altceva. Artă pedagogului constă în a apropia aceste două momente, prin intermediul unei demonstrații adecvate.

Nu totdeauna problema care a generat un anumit concept este și locul cel mai important în care acest concept se folosește. Noțiunea matematică de ideal a fost introdusă de către Kummer cu prilejul cercetărilor sale asupra problemei lui Fermot, dar importanța în algebra modernă a noțiunii de ideal depășește mult importanța problemei lui Fermot.

O mare parte dintre neadevărurile care au fost rostite la adresa matematicii își au originea în modul defectuos în care autorilor acestor neadevăruri li s-a predat matematica în școală.

SOLOMON MARCUS

TELEVIZIUNEA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

Pentru îmbunătățirea emisiunilor TVS

Incontestabil că televiziunea joacă un rol însemnat în învățămînt; ea permite o participare activă la evoluția tehnologică și socială, specifică epocii noastre.

În ce privește școala, problema rezidă în a ști cum să folosim cit mai eficient acest mijloc de comunicare de masă. Credem că metoda învățămîntului prin televiziune poate fi substanțial îmbogățită prin valorificarea experienței cîștigate în acest domeniu de diferite unități școlare.

Din acest punct de vedere, televiziunea în circuit închis, corelată cu transmisiunile centrale de televiziune școlară integrată (TVSI), deschide noi orizonturi învățămîntului, tehnologiei predării în mod particular.

Principial, un astfel de sistem cuprinde un canal simplu ce leagă camera de luat vederi, ușor de manipulat, cu un sistem de monitorare. Este suficient, de exemplu, să plasăm camera cu ajutorul unui adaptor special în fața ocularului unui microscop pentru ca toți elevii unei clase sau ai unui ciclu să observe simultan un anumit preparat. Se cîștigă astfel timp, iar fenomenul devine mult mai expresiv.

Sistemul prezentat comportă trei compartimente: a) secția emisie, formată din camera de luat vederi, comutator de emisie K₁, microscop; b) cabina centrală, care conține un monitor de control, comutatorul central K₂, monitor de distribuție, microscop și videomagnetofon (magnetoscop); c) echipamentul de linie, care dispune în fiecare clasă

de o celulă formată dintr-un amplificator de canal, comutator de canal K și receptorul TV. Funcționalitatea sistemului este remarcabilă, realizîndu-se recepționarea emisiunilor centrale în difuzarea emisiunilor înregistrate la magnetoscop, cit și transmiterea în direct a experiențelor de laborator din incinta școlii.

Pentru a comanda și reutiliza imaginile programelor școlare se face apel la magnetoscop. Acesta înregistrează pe bandă magnetică imaginea video și sunetul, provenite de la antenă sau de la o cameră de luat vederi și un microfon. Magnetoscoapele prezintă în învățămînt însemnate avantaje, cum ar fi: suprimarea concordanțelor impuse de orele de emisie TVS, care nu corespund întotdeauna cu orele claselor cărora le sînt adresate; defalcarea pe parcursul a mai multe lecții a materialului predat într-o emisie de TVS, cînd acesta din urmă este prea dens pentru a putea fi analizat într-o singură lecție; constituirea unei magnetotechi de benzi, care permite folosirea lor oricînd este nevoie.

Recenta introducere a video-casetelor (dispozitive ce conțin bandă magnetică) revoluționează principiile învățămîntului prin imagini video. Casetele sînt înregistrări în alb-negru și color, simplificînd considerabil aparatul electronic. Datorită video-casetelor, difuzarea pe scară largă a programelor educative va fi mult ușurată.

STELIAN LOZNEANU

Introducerea, începînd din acest an, în cadrul emisiunilor de televiziune școlară a disciplinei „Geografia patriei” ne bucură. Măsura vine în întîmpinarea unor cerințe pedagogice de mare interes și contribuie la ridicarea eficienței lecțiilor.

Pe marginea integrării emisiunilor televizate la lecțiile de geografie, avem, însă, și unele observații care, credem, ar trebui să fie luate în considerare pentru asigurarea eficienței maxime a lecțiilor.

1. Suplimentul „Radio-Telescoală” să fie elaborat și difuzat cu cel puțin o săptămîină mai devreme decît are loc emisia, pentru a se evita unele situații neplăcute create de difuzarea suplimentului. La tema DELTA DUNĂRII, de exemplu, se recomandă ca materialul intuitiv, printre altele, și confecționarea unei hărți a Deltei. Datorită faptului că „Tribuna școlii” de sîmbătă 11 noiembrie 1972, purtînd numărul 69, a sosit abia luni după masă în incinta școlii, s-a confecționat în pripă materialul indicat.

2. Indicațiile publicate în „Tribuna școlii” și în suplimentul „Radio-Telescoală” să fie corelate așa fel încît ora să se poată realiza în timp de 50 de minute. Actualmente, indicațiile propuse nu se pot realiza în timpul unei singure ore.

Dacă prima oră de curs începe la ora 8 și durează 50 de minute — nu se poate începe telelecția cu 15 minute înaintea începerii emisiunii, cum se recomandă, și numai pentru faptul că se pierde timp cu deplasarea elevilor în sala unde este amenajat aparatul de televizor al școlii.

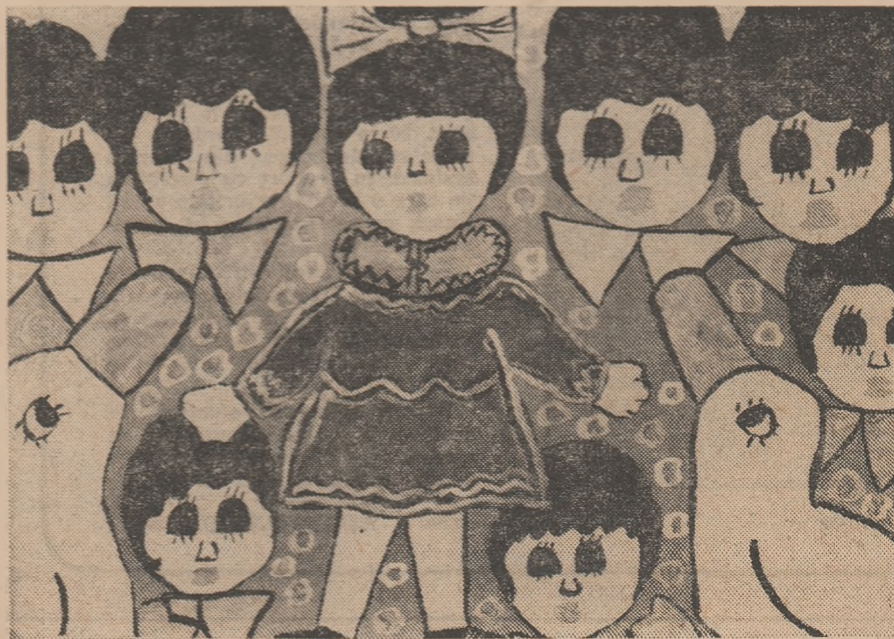
După cele trei emisiuni, discutînd cu elevii, viitori învățători, dintre care unii deja au predat aceste teme în clasa a IV-a în cadrul practicii pedagogice, am reținut următoarele propuneri:

Expunerea lecției noi ar fi bine să se facă într-un ritm mai încet pentru a putea permite elevilor să ia notițe. Ora televizată dă un volum mult mai mare de noțiuni decît cele cuprinse în manual. Și datorită faptului că se vorbește prea repede, cunoștințele noi sînt mai greu de înregistrat. O altă obiecție se referă la modul de folosire a hărților. Este bine ca atunci cînd se prezintă har-

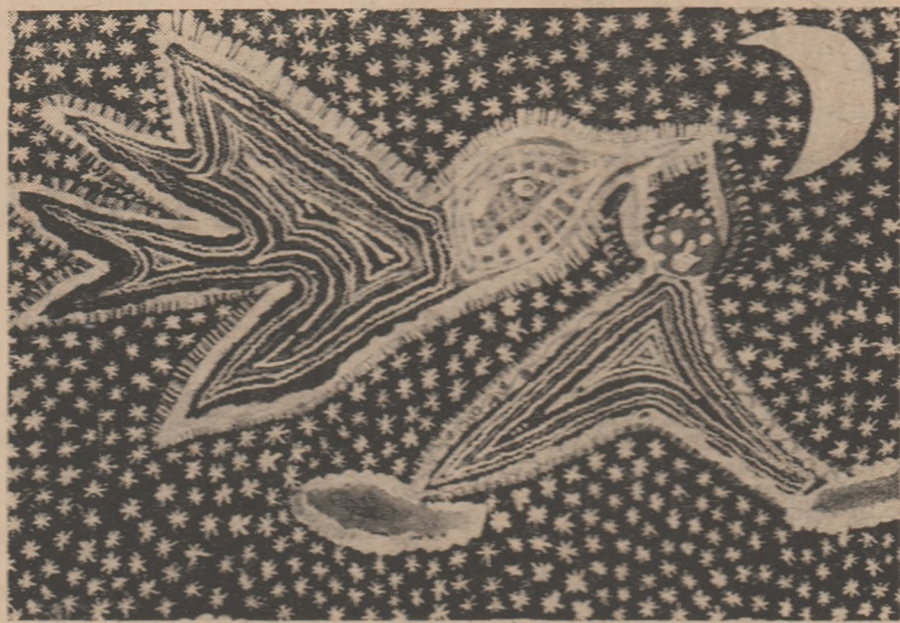
ta, imaginea acesteia să fie menținută un timp mai îndelungat pe ecran.

Este necesar ca lecția să fie precedată de citirea și discutarea aspectelor și noțiunilor noi care urmează să fie comentate. Noțiunea fiind cunoscută, ea poate fi aprofundată și fixată, atenția elevilor nemaifiînd îndreptată asupra noțiunii ineseși, ci asupra unor detalii, aspecte. De exemplu, la lecția „Delta Dunării”, elevii au luat cunoștință înainte de telelecție de cite feluri de relief vor fi înțelni, forme de relief și aspecte. În cadrul emisiunii propriu-zise, ei au avut în acest mod posibilitatea să analizeze și să-și fixeze mai ușor cunoștințele transmise.

Prof. BĂRÓ HAJNAL
Liceul pedagogic, Odorheul-Secuiesc

„EU ȘI PAPUȘILE MELE”.
ANA ELENA (11 ani) — Școala generală, comuna Vulturești — Argeș

„VISUL MEU”
SPERANȚA IVAȘCU (11 ani) — Școala generală, comuna Vulturești — Argeș

TVS integrată

Activitatea nervoasă superioară

După cum s-a putut constata din rezumatul conținutului emisiunii publicate, „Activitatea nervoasă superioară”, ce va fi transmisă marți 12. XII. 1972, orele 9.05 și va fi reluată pentru elevii ce folosesc televiziunea școlară dirijată joi, 14. XII. 1972, orele 16, telelecția care integrează acest mesaj are ca obiective principale:

— să formeze conceptul de reflex condiționat ca element esențial al activității nervoase superioare;

— să permită elevului interpretarea cu ușurință și exactitate a proceselor nervoase ce stau la baza activității nervoase superioare, precum și dinamica lor.

Pentru realizarea acestor obiective, modelul tehnologic pe care-l propunem poate cuprinde:

Înainte de emisie — recapitularea noțiunilor principale privind morfologia macro și microscopică a emis-

ferelor cerebrale, precum și funcțiile principale ale activității nervoase.

Susținem ca în aceeași perioadă să solicite elevilor răspunsuri prin desen, amplasări pe contururi pregătite dinainte; în așa fel încît întreaga clasă să lucreze, iar profesorul să coordoneze, să dirijeze activitatea lor folosînd prezentarea generală cit mai puțin timp.

Numai după ce elevii au lucrat personal profesorul va sublinia modalitatea corectă de rezolvare și va rezerva cîteva minute pentru o introducere în subiectul emisiunii.

În timpul emisiunii — recomandăm ca elevii să observe, iar profesorul să intervină cit mai puțin.

Dacă în timpul emisiunii observă că unele părți trezesc nedumeriri în colectivul clasei, este bine ca profesorul să le noteze pentru a le clarifica în finalul telelecției.

După emisie — profesorul va putea împărți clasa pe 4—5 ateliere de lucru, cărora le va da să lucreze în timp de 3—4 minute subiecte ca:

— în ce constă deprinderea de a desena, cum se formează stereotipul dinamic în acest caz;

— formarea unui reflex condiționat ușor de ambianta plăcută a locului de muncă;

— explicația fiziologică a interesului pe care elevii îl acordă vizionării unui spectacol de bună calitate;

— explicația fiziologică a memorizării unor date de chimie și rolul experiențelor de laborator în memorizarea acestor date;

— explicația fiziologică a activității nervoase superioare în timpul somnului.

Ca metodă de lucru propunem desfășurarea în următoarea succesiune:

— precizarea grupelor;

— precizarea temelor ce vor fi date în scris fiecărei grupe;

— solicitarea răspunsului printr-un material grafic ce va fi susținut de un reprezentant al fiecărei grupe;

— ascultarea răspunsurilor și proiectarea la epidiascop a materialului grafic elaborat;

— precizarea răspunsului corect de către profesor pentru fiecare problemă în parte.

Dr. AL. GHEORGHIU
G. CHIOCHIU

EVALUAREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR

Randamentul școlar, factorii care-l influențează direct sau indirect, din afara sau din cadrul procesului de învățământ, fac obiectul unei permanente preocupări a pedagogilor și psihologilor din diverse țări, reprezentanții cărora se întâlnesc periodic în cadrul congreselor Asociației internaționale pentru evaluarea randamentului școlar (I.E.A.) unde sunt examinate problemele educaționale din mai multe state, pentru a pune în evidență măsurile cele mai adecvate care ar putea ajuta la dezvoltarea învățământului din fiecare țară, prin elaborarea unor proiecte comune de cercetare.

Organizația internațională privind evaluarea randamentului școlar a fost înființată în anul 1958, cu sediul la Stockholm. Prima sa cercetare a fost efectuată într-un număr restrâns de state, asupra randamentului la matematici. Deși a aderat mai târziu la lucrările asociației, totuși, țara noastră a luat parte activă la cercetările din acest an, privind evaluarea randamentului în ceea ce privește însușirea limbilor străine, participând la elaborarea proiectelor de cercetare asupra limbii franceze. Cercetările cu privire la studiul limbii franceze s-au desfășurat în cadrul Institutului de Științe Pedagogice fiind finanțate de către Ministerul Educației și Învățământului.

Instrumentele, testele și chestionarele elaborate de asociație în cadrul diferitelor cercetări permit o înre-

gistrare imediată a răspunsurilor elevilor pe cartele speciale de răspuns (M.R.C.), care pot fi citite fotoelectric și supuse prelucrărilor electronice. Pentru elaborarea testelor și obiectivelor fundamentale sint alcătuite comisii din cele mai competente persoane din domeniile respective de activitate la care se referă testele. Așa, de exemplu, în comisia pentru teste de matematici a lucrat cunoscutul matematician francez Révuz, unul din inițiatorii reformei în domeniul învățământului matematicii din Franța etc.

Scopul cercetărilor I.E.A. este de a ajunge la comparații între diferite sisteme educaționale, la cunoștințe generalizate despre modul cum acționează diverși factori dintre și în interiorul sistemului de învățământ. Analizele care se fac în cadrul diferitelor cercetări cu ajutorul calculatoarelor electronice depășesc cadrul unei anumite descrieri intuitive a datelor sau a caracteristicilor diferitelor țări. O atenție deosebită se dă așa-numiților factori-cadru, exprimați prin gradul de industrializare, gradul de urbanizare al localității unde funcționează școala, organizarea școlară, structura clasei, activitățile culturale și educative etc.

Studiile I.E.A. caută să explice cum afectează acești factori procesele învățării și cum se pot dezvoltate diferite practici pedagogice și educaționale, în funcție de stadiile secvențiale ale dezvoltării socio-eco-

nomice, și în ce măsură practicile educaționale pot fi transferabile de la un stadiu la altul. În cadrul congresului ce a avut loc recent la Frankfurt pe Main (R.F.G.), prof. Husén (Suedia) a arătat că informațiile care se obțin prin cercetările I.E.A. se referă la trei tipuri de ipoteze:

1. Relația dintre diferite practici de cercetare și rezultatele instrucției;
2. Relația dintre factorii de organizare viitoare a sistemelor școlare, vârsta de intrare în școală, gradul de diferențiere al școlii și lungimea școlarizării;
3. Relația dintre mediul de acasă, caracteristicile comunității și rezultatele instrucției.

În cadrul lucrărilor congresului de la Frankfurt pe Main, țara noastră a prezentat două lucrări: 1. „Metoda clasificării ierarhice în stabilirea eșantionului național” (dr. G. Văidănu și V. Ștefănescu); 2. „Caracteristicile stagiului III de testare în România” (V. Ștefănescu).

Lucrările recentului congres I.E.A. au marcat un moment important în dezvoltarea pedagogiei evaluării atât sub aspectul metodologic, cât mai ales, în îmbogățirea cunoștințelor de specialitate, în domeniul fiecărei discipline de învățământ, contribuind la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a specializării în domeniul cercetării științifice.

V. ȘTEFĂNESCU
Institutul de Științe Pedagogice

Școala sovietică

● La Școala medie nr. 1 din orașul Birobidjan (Regiunea Autonomă Evreiască, U.R.S.S.) a fost amenajat un studio de televiziune, realizat de tinerii tehnicieni — membri ai cercului de televiziune. Studioul transmite de două ori pe săptămână un program care poate fi urmărit pe ecranele televizoarelor instalate în clase și pe sălile școlii. Conferințele din ciclul „Din lumea profesorilor”, transmise de către acest studio sint deosebit de apreciate. La aceste emisiuni participă profesori, absolvenți ai școlii, specialiști din diferite profesii. În prezent, studioul are în vedere și prezentarea unor filme didactice și artistice. (Fotografia: În studioul de televiziune al școlii.)

● Palatul pionierilor „A. A. Jdanov” din Leningrad este frecventat în timpul anului școlar de o jumătate de milion de pionieri și școlari. În cele circa 600 de cercuri de aici, activează peste 10.000 de copii.

Palatul are 20 de cluburi, printre care clubul tinerilor automobiliști, clubul tinerilor geologi, clubul literar „Cutezanta” și altele. Aici funcționează și un teatru, care a montat până acum peste 30 de spectacole.

La clubul cosmonauților activează peste 200 de școlari. Ei învață să conducă avionul, teoria zborului cosmic, tehnica radio. Copiii din clubul „Prietenia” studiază limbile străine, poartă corespondență cu colegii lor de peste hotare. La palatul pionierilor se organizează serbări tradiționale ale copiilor, festivități de primire în rândurile pionierilor, întâlniri cu oameni de știință, scriitori, artiști, compozitori, sportivi.

Una din sălile Institutului de fizică nucleară din Kazahstan

● Numai în cursul primelor trei cincinale, în U.R.S.S. s-au construit 37.231 localuri de școală. Între anii 1950 și 1965 au fost date în folosință circa 30.000 de școli, din care aproape jumătate în localitățile rurale. În afară de acestea, s-au construit 36.000 de școli cu mijloacele colhozurilor. Între anii 1917 și 1971 au intrat în școli noi peste 31 milioane de copii. 70% din școlile sovietice se află în localitățile rurale. În cursul ultimului cincinal, 10 milioane de copii de la șase la absolvit școala de 8 ani și aproape 5 milioane — școala de 10 ani. De asemenea, în Uniunea Sovietică a luat naștere un sistem complex de așezăminte extrașcolare. Astfel, s-au deschis circa 4.000 de palate și case ale pionierilor, peste 600 de stații ale tinerilor tehnicieni, 340 de stații ale tinerilor naturaliști etc.

ACTUALITĂȚI

ALGERIA: 2,6 MILIOANE DE ELEVI

Cînd la începutul acestui an a sunat primul clopotel, 2.663.000 de copii și tineri algerieni au pășit pragul școlii, adică cu 300.000 mai mult decît în anul trecut. Revista „Jeune Afrique”, care consacră acestui eveniment un amplu articol, relevînd succesele

obținute de către tînărul stat în domeniul educației, de la cucerirea independenței, cu un deceniu în urmă. De la 700.000 de elevi aflați în școlile primare în urmă cu 10 ani, numărul copiilor care frecventează astăzi școala s-a triplat. Practic, în cele mai îndepărtate cîtune din Munții Aurés și pînă în împărăția nesfîrșită a nisipurilor din Sahara, există astăzi o școală. În acest scop, în ultimul deceniu, au fost construite 48.000 de clase.

Elevii ce urmează astăzi învățămîntul mediu sint de opt ori mai numeroși decît în momentul proclamării independenței. În cifre, aceasta înseamnă o creștere de la 35.000 la 300.000, dintre care 40.000 sint bursieri. Din cauza îndelungatei dominații coloniale, a subdezvoltării economice, sociale și culturale moștenite, a

lipsei de cadre didactice și de fonduri, 40 la sută din copii nu pot încă frecventa cursul mediu. Poporul algerian depune eforturi însemnate pentru ca toți fiii săi să poată învăța. Astfel, planul de învățămînt pe anii 1974—1977 fixează ca obiectiv școlarizarea tuturor copiilor pînă la vîrsta de 16 ani. În scopul însușirii unei îndeletniciri practice, la sfîrșitul celor 9 clase, fiecare elev va primi un brevet, autentificînd învățarea unei meserii.

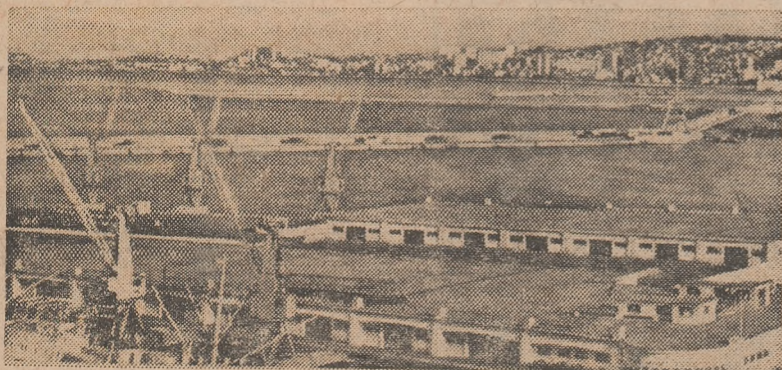
Progrese deosebit de mari s-au făcut și în învățămîntul superior. În ajunul cuceririi independenței, Universitatea din Alger număra doar 500 de studenți, iar astăzi frecventează învățămîntul superior 22.000 de tineri.

După cucerirea independenței s-au înființat încă două universități — una la Oran și alta la Constantine. Cea de la Alger a fost considerabil extinsă, puțînd primi 15.000 de studenți. În prezent, 80 la sută din studenți beneficiază de burse din partea statului, în raport cu disciplina pe care o învață, prioritate avînd tinerii ce se pregătesc în domeniile tehnice.

În sfîrșit, unul din obiectivele primordiale fixate de către școală este arabizarea învățămîntului, în același timp cu însușirea limbilor de circulație internațională.

Paralel cu aceste eforturi, se desfășoară o vastă campanie de alfabetizare în vederea lichidării complete a neștiinței de carte.

AUGUSTIN BUMBAC

Vedere din Alger

„TRIBUNA ȘCOLII”

[Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură